

PRIVREDNA / GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 62 - 63 * Godina VIII * novembar / studeni
decembar / prosinac 2007.

GLASNIK

STRUKOVNA UDRUŽENJA KOMORE

Primjedbe na set zakona iz oblasti fiskalne politike

Pripreme za
regionalnu
prekograničnu
saradnju (IPA)

GLASNIK

Privredna/Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine

List izlazi mjesečno
Godina VIII
Broj 62 - 63
Novembar/studen -
decembar/prosinac 2007.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda, glavni urednik,
Mira Idrizović,
odgovorni urednik,
članovi:
Šemsa Alimanović,
Ljubo Dadić, Fahrudin Đikić,
Juso Škaljić i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

DTP: "Privredna štampa"

Adresa:

Privredna/Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/267-690
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/663-370 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.o.o.

Sarajevo
Općinski sud
Sarajevo
UF/1-2219/05,
RB 1-3018
Identifikacioni broj
4200088140005
Identifikacioni broj PDV
200088140005

Štampa: "BIROGRAF" Sarajevo,
Kasima efendije Dobrača 14
Besplatan primjerak

Jago Lasić, potpredsjednik

Privredne komore FBiH

Za poskupljenja odgovorna neadekvatna ekonomska politika

Ukoliko se država ne uključi u rješavanje poskupljenja, neće se moći sanirati ovakav udar na džepove potrošača

Za veliki val poskupljenja, pored suše, poplava i velikih poskupljenja nafte, odgovorna je i neadekvatna ekonomska politika koja se u BiH gotovo i ne vodi, izjavio je potpredsjednik Privredne komore FBiH Jago Lasić.

Preporučio je da se u stabilizaciju cijena mora uključiti i Fiskalno vijeće BiH.

Ukoliko se država ne uključi u rješavanje poskupljenja, neće se moći sanirati ovakav udar na džepove potrošača. Javni prihodi ove godine će biti veći od planiranog za 800 do 900 miliona KM i stoga bi država dio tih viškova trebala usmjeriti na popunjavanje robnih rezervi kako bi se u budućnosti moglo utjecati na stabilizaciju cijena. Izrazio je neslaganje sa premijerom FBiH Nedžadom Brankovićem koji je rekao da se radi o neopravdanom poskupljenju.

"Moralo je doći do poskupljenja brašna i hljeba, jer je tona pšenice poskupjela sa prijašnjih 110 eura na sadašnjih 240 eura. Krajnje je vrijeme da se razmisli o dvije stope poreza na dodanu vrijednost (PDV), odnosno da se on smanji na osnovne životne namirnice", istakao je Lasić. Iznio je i primjer da je od zemalja članica Evropske unije, Danska jedina država sa jedinstvenom stopom PDV-a dok ostale imaju dvostruku, trostruku, pa čak i četverostruku stopu PDV-a.

Lasić je upozorio na to da se od bruto domaćeg proizvoda na javnu

potrošnju troši oko 56 posto što je daleko više od prosjeka u EU koji iznosi oko 35 posto.

Udio javne potrošnje je visok u FBiH i ovakva država je preskupa, poručuje Lasić.

Kada je riječ o rastućim cijenama nafte, Lasić smatra da bi u našoj zemlji trebalo uvesti "plivajuću trošarinu", kao što je slučaj i u zemljama okruženja.

Na primjeru Hrvatske se može vidjeti da cijena bezolovnog goriva ne ide preko osam kuna, jer država smanjuje svoj udjel u cijeni. Ako se nastavi dosadašnjim trendom, imaćemo i nova poskupljenja nafte i naftnih derivata u ovoj godini, rekao je Lasić.

Povećanje cijena u javnom prijevozu putnika

U Privrednoj/Gospodarskoj komori Federacije BiH u Sarajevu, početkom decembra, održana je Peta sjednica Odbora Grupacije javnog prijevoza putnika na kojoj je razmatrano o: Potrebi povećavanja cijena prijevoznih usluga, Informaciji o usklađivanju cijena usluga autobusnih stanica u Federaciji BiH i Razmatranju izmjena i dopuna pravilnika o kriterijima, postupku i načinu usklađivanja, registracije i ovjere redova vožnje, te sadržaju i načinu vođenja registra

U proteklom periodu došlo je do velikog porasta cijena nafte i naftnih derivata kako na svjetskom tako i na domaćem tržištu, što je osnovni razlog zbog kojeg se mora pričiti nepopularnoj mjeri povećanja cijena usluga u javnom prijevozu putnika. Ove cijene nisu mijenjane od septembra 2005. godine, kada su, iz istih razloga, povećane za oko 10%, iako je u međuvremenu došlo i do uvođenja PDV-a od 17% umjesto PPU koji je bio 10%.

Analize su pokazale da je samo u 2007. godini (od januara do početka decembra) cijena dizel-goriva porasla za 62%. Pošto cijena goriva, kod većine prijevoznika, učestvuje sa oko 30% u ukupnim troškovima, to bi samo po ovom osnovu trebalo uslijediti povećanje od preko 15%. Kada se ima u vidu da su porasle cijene i drugih proizvoda koji utječu na ukupne troškove u oblasti prijevoza (akumulatori, rezervni dijelovi, ulja i slično), postaje očigledno da je do povećanja cijena prijevoza trebalo doći i ranije. Međutim, pošto je povećanje cijena "mač sa dvije oštrice", prijevoznici su odgađali ovakvu mjeru, maksimalno koristeći unutrašnje rezerve. Na žalost, daljnje odlaganje bi ozbiljno ugrozilo poslovanje kompanija koje se bave prijevozom putnika.

Pokazatelji govore da je na milion pređenih kilometara porast troškova 70 do 80 hiljada KM, što niti

jedna kompanija ne može pokriti bez porasta cijena. Da li će i ova mjera omogućiti uspješno poslovanje zbog nelojalne konkurencije i niskih cijena prijevoza kod ilegalnih prijevoznika kojih je na tržištu Federacije BiH veliki broj? Iako su predstavnici Grupacije ranije razgovarali sa direktorom Federalne inspekcije i ukazali na ozbiljnost problema nelegalnog prijevoza, te dogovorili odgovarajuće akcije inspeksijskih organa u cilju njegovog sprečavanja, ponovo će biti upućeno pismo u kojem će se insistirati na realiziranju dogovorenih mjera.

Od Vlade Federacije BiH treba tražiti da osmisli način subvencioniranja gradsko-prigradskog prijevoza i prijevoza učenika, kako bi se umanjio udar na standard građana.

Kao posebna opasnost za uspješno poslovanje kompanija u JPP je i to što će relativno brzo isteći rok za početak obavezne primjene Kolektivnog ugovora u ovoj djelatnosti, za šta se blagovremeno treba pripremiti.

Na osnovu opisanog stanja sugerirano je prijevoznicima da povećaju cijene svojih usluga do 15%, sa početkom primjene oko sredine decembra.

Kao dugoročno sistemsko rješenje, treba nastojati da se na nivou Federacije BiH donese obavezujući cjenovnik usluga prijevoza putnika, jer je takvo rješenje omogućeno važećim propisima.

- Razmatran je Cjenovnik staničnih usluga autobusnih stanica na kojem je komisija, koja je bila zadužena za njegovu izradu, radila dugo i predložila svoje viđenje o njemu. Odbor je, u više navrata, analizirao i dopunjavao ponuđeni prijedlog, i konačno predložio izmjene koje su se uglavnom odnosile na: brisanje stanica "bez kategorije", usklađivanje cijena usluga po vrstama linija, preciznije formuliranje odredbi, te na ugrađivanje mehanizma koji će garantirati prijevoznicima bržu naplatu finansijskih sredstava koja su direktni prihod prijevoznika, a njihovu naplatu vrše stanice.

Nakon usaglašavanja prihvaćen je cjenovnik kao konačan prijedlog koji će biti dostavljen Federalnom ministarstvu prometa i komunikacija, koje je nadležno za njegovo donošenje i objavljivanje u "Službenim novinama FBiH".

- Pošto usklađivanje redova vožnje u Federaciji BiH nije rađeno već tri godine, resorno ministarstvo prometa i komunikacija je, u svom programu rada, planiralo da se ono obavi u prvoj polovini 2008. godine. Radi stvaranja što povoljnijeg ambijenta za uspješno obavljanje ovog posla, izvršena je analiza "Pravilnika o kriterijima, postupku i načinu usklađivanja, registracije i ovjere redova vožnje, te sadržaju i načinu vođenja registra".

Nakon analize Odbor Grupacije je dao određene sugestije za izmjene Pravilnika koje su se, uglavnom, odnosile na precizno definiranje kada se može odustati od zahtjeva za redom vožnje u različitim fazama postupka, zatim na usklađivanje zaštitnih vremena, visinu naknade koja se uplaćuje na ime troškova usklađivanja, povrat neutrošenih sredstava itd. Resorno ministarstvo će razmotriti ove primjedbe i objaviti novi Pravilnik nakon provedene procedure provjere i usvajanja.

F. ĐIKIĆ

Prekogranična saradnja BiH sa Hrvatskom, Srbijom i Crnom Gorom

Programi prekogranične saradnje BiH sa Srbijom, Hrvatskom i Crnom Gorom (IPA) od 2007. do 2013. godine prezentirani su, krajem novembra, na seminaru u Privrednoj komori Federacije BiH, u organizaciji Regionalnog projekta za prekograničnu saradnju (CBIB)

Do januara 2007. godine, podrška saradnji na vanjskim i budućim vanjskim granicama Evropske unije pružana je kroz niz instrumenata kao što su INTERREG, PHARE, CARDS, SAPARD i instrumenti za Tursku. IPA zamjenjuje pet prethodnih instrumenata za pretpristupnu pomoć, na taj način obezbjeđujući pod zajedničku pravnu osnovu pretpristupnu pomoć. Također, IPA je kreirana kako bi se bolje prilagodila različitim ciljevima i napretku svake od zemalja korisnika, pružajući ciljnu i efikasnu podršku na osnovu njihovih potreba i stepena razvoja.

IPA - instrument za pretpristupnu pomoć obuhvata potencijalne kandidate za članstvo u EU Albaniju, Bosnu i Hercegovinu, Crnu Goru i Srbiju (uključujući i Kosovo pod rezolucijom UNSCR 1244).

Kako bi se na što efikasniji način postigli ciljevi svake zemlje, IPA se sastoji od pet različitih komponenata:

1. Podrška u tranziciji i izgradnji institucija,
2. Pregogranična saradnja (CBC),
3. Regionalni razvoj,
4. Razvoj ljudskih resursa,
5. Ruralni razvoj.

Bosna i Hercegovina, kao potencijalni član za članstvo u EU, stiće pravo na korištenje sredstava IPA - instrument za pretpristupnu pomoć, o čemu je održan seminar u Privrednoj/Gospodarskoj komori FBiH.

Cilj seminara je bio upoznavanje sa navedenim pretpristupnim instrumentom, zemljama koje mogu učestvovati u prekograničnoj regionalnoj saradnji, procedurama i uslovima za učešće u apliciranju na odobrena sredstva.

zemljama članicama EU, pored koordinacije neophodna je i tehnička pomoć.

Evropska komisija insistira na poštivanju EU procedura zbog čega je važno znati napisati projekat po njihovim standardima. Do sada se

Ciljevi projekta su:

Jačanje institucionalnih kapaciteta za IPA CBC, kao podrška nacionalnim regionalnim i lokalnim vlastima u uspostavljanju zajedničkih upravljačkih struktura i u pripremi programa prekogranične saradnje.

Unapređenje kapaciteta za pripremu projekata kao podrška krajnjim korisnicima u pripremi prijedloga projekta i projektnog niza.

U okviru ovog projekta obuhvaćene su sve oblasti saradnje, od zaštite okoliša i turizma do ekonomskog razvoja, a EU je godišnje za tu saradnju izdvojila 2,7 miliona eura, dok će se iznosi po projektu kretati od 20.000 do 300.000 KM.

Da bi se mogli provoditi programi zajedničke saradnje potrebno je izgraditi strukture za prekograničnu saradnju. Riječ je o osam granica i koordinacija je kompleksna i važna i moguća je samo ako postoji organizacija na regionalnom nivou. Budući da će se programi prekogranične saradnje u regionu realizovati paralelno sa programima sa

dešavalo da se odobreni novac od EU nije iskoristio najčešće zbog nestručno urađenog projekta, odnosno nepoštivanja procedura i pravila EU kod izrade projekta.

Prvi projekti BiH s navedenim zemljama mogu se očekivati naredne godine, a njih će u ime BiH koordinirati Direkcija za evropske integracije (DEI), koja je bila i organizator seminara sa CBIB-om. U prekograničnoj saradnji sa Crnom Gorom, Bosna i Hercegovina će biti vodeći partner.

Svi prekogranični programi implementiraju se kroz zajedničke javne pozive. Podnose se zajednički u saradnji dvije ili više organizacija iz obje zemlje. Kofinansiranje je obavezno od aplikanta i to 15 posto u gotovini. Do sada se mala i srednja preduzeća nisu mogla prijavljivati na projekte, ali odnedavno mogu učestvovati sa projektnim prijedlogom i finansiraće se samo neprofitne i nekomercijalne aktivnosti.

Projekti i mjere prekograničnih programa su široki i nude mnogo

mogućnosti. Konkretni prioriteti, mjere i aktivnosti koje se mogu finansirati iz budžeta 2007., kao i ko su mogući kandidati biće jasno definisano u Uputstvu za kandidate kada se objavi Javni poziv u 2008. godini. Partneri u projektu mogu biti firma sa firmom ili udruženje sa firmom i općinom, ali jedan od partnera uvijek mora biti lider koji potpisuje ugovor sa delegacijom i vodi projekat sa druge strane granice.

Sugerirano je da zainteresirani odmah počnu da identifikuju projektne ideje i potencijalne partnere za određeni projekat jer se smatra da je malo 90 dana, koliko je određeno, od objave projekta da se sve pripremi i projekat i budžet i finansiranje.

Treba konstatovati da će zajednička saradnja nacionalnih i regionalnih vlasti, kao i krajnjih korisnika, uz podršku CBIB projekta, unaprijediti IPA CBC u regionu što bi moglo

voditi većoj integriranosti zemalja regiona i ekonomskom rastu.

CBIB, kao organizator seminara, realizuje svoje aktivnosti iz četiri kancelarije locirane u Beogradu, Tirani, Skoplju i Sarajevu i pokriva šest zemalja korisnica, a najavljeno je i skoro otvaranje u Podgorici u Crnoj Gori. Predavači su bili predstavnici CBIB iz Beograda i Sarajeva, te Direkcije za evropske integracije BiH.

M. IDRIZOVIĆ

Seminar

Energijska efikasnost u industrijskom sektoru

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH, u saradnji s GTZ-om, organizirala je, u Sarajevu, krajem novembra, seminar posvećen efikasnom upravljanju energijom u privredi i energijskoj efikasnosti u industrijskom sektoru BiH. Prisustvovalo je 47 predstavnika privrednih subjekata, vladinih institucija i nevladinih organizacija

Cilj seminara je bio da ovu problematiku, njenim značajem i potrebom rješavanja, što više približi menadžerima u industriji, s obzirom na to da dosadašnja predviđanja ukazuju na to da će najbitnije osobine industrijskog razvoja u budućnosti biti usmjerenost ka efikasnijem korištenju resursa potrebnih za opstanak u globalnoj ekonomiji.

Seminar je predstavljao i prvi korak u operacionalizaciji Memoranduma o razumijevanju, koji je P/GKFBiH potpisala sa PK Srbije i Agencijom za energetske efikasnost Srbije, u septembru ove godine.

U uvodnom obraćanju Avdo Rapa, predsjednik P/GKFBiH, je istakao da je potražnja za energijom sve veća, cijena joj raste, a klasični izvori postaju nedostatni, što znatno utječe na ukupnu ekonomiju. Efikasno upravljanje energijom je imperativ sadašnjeg i budućeg vremena i zadatak svake kompanije, njenog menadžera i pojedinca.

Promoviranje i podsticanje povećanja efikasnosti korištenja energije u svim sektorima potrošnje i veće korištenje obnovljivih izvora energije doprinose održivom razvoju svake zemlje.

Za BiH je to od značaja, s obzirom na to da se dugo razgovara o reformi energetskog sektora i donošenju strategije kojom bi trebalo odrediti pravce finansiranja, ali i ponašanja.

Nakon Uvodnog obraćanja predsjednika Komore, uslijedile su stručne prezentacije:

Energijska efikasnost - indikator održivosti razvoja industrije BiH (mr. Nafija Šehić-Mušić); Inicijative i aktivnosti u oblasti energijske efikasnosti (podrška za uvođenje energijskog menadžmenta u preduzećima) - Iskustva Agencije za Energetsku

efikasnost R Srbije (mr. Bojan Kovačić, zamjenik direktora AEE R Srbije); Energijski audit - alat za poboljšanje energijske efikasnosti preduzeća; (Vesna Rodić, savjetnik za energetske efikasnosti AEE R Srbije); Upravljanje i mjerenje energijske efikasnosti u privredi i Implementacija direktiva EU, čija je primjena postala zakonski obavezna u BiH njenim pristupanjem Ugovoru o uspostavi energetske zajednice jugoistočne Evrope (2006.) (prof. dr. Aleksandar Knežević). Učesnike u seminaru informisao je mr. Zijad Bajramović, revident o stepenu realizacije Studije energetskog sektora u BiH, čija je izrada u toku.

Medijator seminara bio je Ramo Buđevac, predsjednik Odbora Udruženja metalske i elektro industrije FBiH.

Nakon diskusije usaglašeno je:

1. Smanjenje energijske intenzivnosti treba biti briga cijelog menadžmenta i svih zaposlenih, u svim aspektima organizacije koji imaju veze sa potrošnjom energije;
2. Provedba je moguća uvođenjem "energijskog audita" (BAS ISO 8402 i BAS ISO 14050) u kompanijama;
3. Pokreće se inicijativa za realizaciju Pilot-projekta Energijskog audita u kompanijama. Odabir potencijalnih kompanija uslijediće nakon ispostavljanja popunjenih upitnika zainteresiranih kompanija.

N. ŠEHIĆ - MUŠIĆ

16. sjednica Odbora Udruženja metalne i elektro industrije

Sadašnje cijene električne energije opterećuju privredu

Šesnaesta (vanredna) sjednica Odbora UMEI, u proširenom sazivu, održana je 13. novembra u Sarajevu. Glavna rasprava je bila o "Analizi i zauzimanju stava oko seta nacrta zakona iz oblasti fiskalne politike (Nacrta zakona o porezu na dohodak, Nacrta zakona o porezu na dobit i Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima)

Mirsada Ćurčić - Selimović je, u ime Komore, prezentirala navedene nacrte zakona o porezu na dohodak i izmjene zakona o doprinosima, čiji je predlagatelj Vlada FBiH.

Članovi Odbora su kontraargumentima izrazili svoje neslaganje sa predloženim mjerama u Nacrtima zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima, čija bi primjena dovela u još nepovoljniji položaj privredne subjekte ovog industrijskog segmenta koji predstavlja jednu od najjačih grana u BiH.

Navodeći egzaktno pokazatelje kada je riječ o primjeni, direktor Po-

bjede iz Tešnja Kasim Kotorić je predložio, na praktičnom primjeru, da će poslodavci plaćati na plaću od 400 KM sedam maraka više nego sada; na plaću do 700 šesnaest KM, a na plaću 800 KM gotovo osamdeset maraka više. Članovi Odbora ocjenjuju da će se, uz sva predviđena oslobađanja, izdvajati daleko veća sredstva, jer primjena ovakvih odredbi iziskuje daleko više administrativnog posla, te će poslodavci morati uposliti nove radnike da bi obračunavali poreze i vodili porezne liste uposlenih.

Sve primjedbe će se u formi amandmana dostaviti predlagачu.

O Saopštenju FERK-a o namjeri povećanja cijene električne energije, koje

Porez na dobit

U biti se može prihvatiti predloženi Nacrt poreza na dobit izuzev u segmentu da se i za preduzeća koja ne mogu investirati, u periodu od pet uzastopnih godina, minimalno 20 miliona KM, nemaju, odnosno gube pravo na porezni kredit.

Ovaj član Zakona treba izmijeniti tako da i uslovno manja preduzeća ostvare određene povlastice na sljedeći način:

Preduzeće koje u tekućoj godini investira minimalno dva miliona KM ima pravo na oslobađanje 50% poreza na dobit, ali najviše do iznosa uložениh sredstava za investicije.

U prelaznim odredbama bitno je šta se smatra ulaganjima u investicije u poreznom smislu kako bi se izbjegle moguće zloupotrebe.

Treba predložiti da se ne plaća porez po odbitku za kamate plaćene po osnovu bilo koje vrste uzetog kredita od inobanaka (u Zakonu su kamate po osnovu robnih kredita isključene od plaćanja).

Prijedlog u Zakonu nije imanentan zakonima u drugim državama.

Smatra se da se radi o pogrešnoj primjeni nekih zakonskih rješenja u drugim državama koja predviđaju da za slučaj kada neka kompanija ima svoju kćerku ili "blisku" kompaniju u drugoj državi da usljed neplaćanja namjerno svojih obaveza proizvede dodatno fiktivne troškove po osnovu kamata na neblagovremeno plaćene fakture i te kamate su oporezive.

To i mi moramo definisati u Zakonu, ali kamate na kredite bilo koje vrste moraju biti neoporezive, jer, isto tako, bilo bi logično ako uvozimo sirovine morali bismo da ih oporezujemo - što je glupost.

I ranije zakonsko rješenje od 15% poreza po odbitku je bilo pogrešno tumačeno, jer je prepisano iz hrvatskog Zakona. Ali, provedbenom praksom i pravilnikom u Hrvatskoj je to objašnjeno da kamate ostvarene po osnovu uzetih zajmova od inostranih finansijskih organizacija su neoporezive izuzev kamata pristeklih između dužničko-povjerilačkih odnosa rezidenta i nerezidenta.

Porez na dohodak

U Prijedlogu zakona potrebno je povećati neoporezivi dio sa 200 na barem 400 KM.

Nije logično da penzije od 1.200 KM nisu oporezive tamo gdje je broj izdržavanih članova minimalan, dok oporezujemo primanja radnika veća od 200 KM.

Stopa od 15% treba da bude primijenjena od minimalno dvostruke federalne plaće (posljednji objavljeni podatak), a ne od 600 KM kako je predloženo.

Neoporezivi dio stipendija treba ograničiti na 70% federalne plaće.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima

Minorno smanjenje bruto stope sa 32 na 31% je, u stvari, povećanje izdvajanja za poslodavce, te u tom smislu treba insistirati na smanjenju od najmanje 3%.

Primjer: porez na plaću od 5%
 $100 \text{ KM} \times 0,05 = 5 \text{ KM}$.

je objavljeno u sredstvima javnog informisanja, govorio je predstavnik ArcelorMittal Zenica, kao član, koji je u potpunosti involviran u proces vezan za poskupljenje električne energije. Inicijativu za raspravu pokrenula je kompanija ŽICA Sarajevo, svojim pismom od 01. novembra ove godine.

Iz Sektora za energetiku Komore dato je obrazloženje da je za potrošače na području Elektroprivreda BiH ovo poskupljenje, uglavnom, motivirano povećanjem cijene uglja za 12,5%, koje je odobrila Vlada FBiH.

Nakon rasprave zaključeno je:

- Odbor Udruženja metalne i elektro industrije izražava svoje neslaganje sa Saopštenjem FERK-a o najavi povećanja cijena električne energije do kraja godine, smatrajući da su i sadašnje cijene električne energije visoke i da znatno opterećuju privredu i privredne subjekte, kao i konkurentnost njihovih proizvoda na tržištu.

- Odlučeno je da se ovaj zaključak proslijedi FERK-u, pri čemu se zadužuje ArcelorMittal Zenica da aktivno učestvuje u radu sjednica FERK-a, u cilju sprečavanja daljeg porasta cijena električne energije.

Nafija ŠEHIĆ- MUŠIĆ

Prijedlog u Novom zakonu:
 $100 \text{ KM} \times 100 / 95 - 1 = 5,28 \text{ KM}$
 $5,28 \text{ KM} / (100 - 31) / 100 = 7,65 \text{ KM}$
 $7,65 \text{ KM} \times 31\% \text{ doprinosa} = 2,37 \text{ KM}$
TOTAL: 5,28 NETO + 2,37
DOPRINOSI = 7,65 KM.

Raniji porez od 5% je narastao na 7,65% ili umjesto pet KM na 100 KM sada plaćamo 7,65 KM.

Uvećani porez kroz pogrešno primijenjenu formulu jeste osnovica i za obračun doprinosa što, naravno, u konačnici od famoznog smanjenja od 1% daje uvećanje doprinosa.

Član 7. je nerazumljiv i treba ga preformulisati.

Nije jasno da li se plaćaju ili ne plaćaju doprinosi na teret poslodavca za stavke na koje se ne plaća porez na dohodak.

U članu 7. treba dodatii tačka 2. ovog zakona..... Tako je bilo i u ranijem zakonu, jer nije logično da se na stavke na koje se ne plaća porez na dohodak ne plaćaju doprinosi na teret zaposlenika, a plaćaju na teret poslodavca.

N. Š. - M.

Regulatorna komisija za električnu energiju u FBiH

Odboru Udruženja metalne i elektro industrije

Poštovani,

Dana 16. 11. 2007. godine Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji BiH - FERK je pod brojem 04-01-1374/07 primila Vaš dopis kojim nas obavještavate o Zaključku koji je donesen na 16. sjednici Odbora Udruženja metalne i elektro industrije FBiH, održanoj u Sarajevu. U prilogu istog dopisa dostavili ste i dopis društva Žica d.o.o. Sarajevo. Kako navodite u dopisu, na 16. sjednici Odbora Udruženja metalne i elektro industrije, zaključeno je i izraženo je neslaganje sa saopštenjem FERK-a o najavi povećanja cijena električne energije do kraja godine, te je prema istom zaključku zadužen "Mittal Steel Zenica" d.o.o. da aktivno učestvuje u radu sjednica FERK-a, u cilju sprečavanja daljeg porasta cijena električne energije.

Naime, u skladu sa predmetnim dopisom, obavještavamo Vas o sljedećem:

FERK je započeo drugi tarifni postupak za određivanje tarifa dana 15. 06. 2007. godine kada je na redovnoj sjednici donio Odluku o pokretanju drugog tarifnog postupka br. 07-07-542-01/07, a na osnovu Zahtjeva za odobrenje tarifa za djelatnost proizvodnje, distribucije i snabdijevanja električnom energijom, dostavljenog od strane JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo. Dana 16. 06. 2007. je i u "Dnevnom listu" i "Dnevnom avazu" objavljeno i Obavještenje za javnost, kojim je javnost upoznata o namjeri FERK-a o provođenju tarifnog postupka za utvrđivanje visine tarifa JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, te su pozvani svi zainteresovani u ovom postupku da dostave svoje komentare, odnosno da podnesu Zahtjev za odobravanje statusa umješača, kojim bi se u slučaju odobravanja aktivno uključili u postupak pred FERK-om, a sve u cilju što transparentnijeg provođenja postupka, sa aktivnim učestvovanjem cjelokupne javnosti u FBiH.

Dana 25. 06. 2007. godine u FERK je primljen Zahtjev za sticanje umješača od strane privrednog društva "Mittal Steel Zenica" d.o.o., koji mu je status i odobren Zaključkom od 27. 06. 2007. godine.

U prostorijama FERK-a održane su pripremne i formalne rasprave u postupcima za utvrđivanje tarifa i odobravanje troškova za obavljanje djelatnosti proizvodnja, distribucija i snabdijevanje, te po prijedlogu tarifnih stavova za ne kvalifikovane (tarifne) kupce. Na iste rasprave pozvani su svi sudionici u postupku, pa tako i "Mittal Steel Zenica" d.o.o. Zenica, u svojstvu umješača, te im je omogućeno aktivno učestvovanje prilikom postavljanja pitanja, traženja informacija i izvođenju svih ostalih dokaza tokom postupka. Na osnovu održanih rasprava, voditelj postupka i zaposlenici FERK-a su izradili Izvještaje sa formalne rasprave u drugom tarifnom postupku po zahtjevu JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo, te su isti izvještaji upućeni i svim umješačima u postupku, između ostalog i "Mittal Steel Zenica" d.o.o. Zenica. Podnosilac zahtjeva i umješači su pozvani da dostave svoje komentare, primjedbe i sugestije i na dostavljene izvještaje. "Mittal Steel Zenica" d.o.o. Zenica svoje komentare nije dostavio.

Također, na osnovu cjelokupno provedenog postupka, izvještaja, preporuka i dostavljenih komentara članovi Regulatorne komisije za električnu energiju će razmatrati isto, te donijeti svoju Odluku na jednoj od narednih redovnih sjednica.

FERK smatra da umješač "Mittal Steel Zenica" d.o.o. nije iskoristio svoj status u potpunosti, u okviru svojih ovlasti koja su mu dodijeljena predmetnim Zaključkom o sticanju statusa umješača.

O datumu održavanja redovnih sjednica FERK-a i donošenju Odluka možete se informisati na web stranici FERK-a, kao i o pojedinačnim aktima koji su donošeni tokom provođenja tarifnog postupka po zahtjevu JP Elektroprivreda BiH d.d. Sarajevo.

S poštovanjem,

Predsjednik FERK-a

Risto Mandrapa

U Neumu održani

Komercijalni dani hrane, pića i ugostiteljske opreme

U Neumu se, od 20. do 22. studenog, održala međunarodna manifestacija pod nazivom "Komercijalni dani hrane, pića i ugostiteljske opreme", kao i "Turistička burza", koju su dogovorili predsjednici gospodarskih komora iz Federacije BiH, Hrvatske i Crne Gore

U nazočnosti Jage Lasića, potpredsjednika Privredne komore Federacije BiH, Vladimira Vukmirovića, predsjednika PK Crne Gore, i Šime Vidulina, predsjednika za regionalni razvoj HGK, u Neumu su 20. studenog otvoreni "Komercijalni dani hrane, pića i ugostiteljske opreme" i "Turističke burze".

Manifestaciju je otvorio Damir Ljubić, ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH, koji je naglasio važnost održavanja ovakvih skupova budući da je trenutačna situacija na tržištu proizvodnje teška. Izjavio je da svakoj od pomenutih zemalja nedostaje vlastite proizvodnje, te da je ova manifestacija prilika da se problemi pokušaju riješiti međusobno.

Skupu se obratio i Jago Lasić koji je istaknuo da je ovo prva manifestacija ovakvog tipa koja treba prerasti u tradiciju. Ove godine se održava u Neumu, a sljedeće u nekoj drugoj od ove tri zemlje, i tako naizmjenično, s tim da se očekuje da će se uključiti i Srbija. Cilj ovakvog skupa je povećanje indirektnog izvoza kvalitetne hrane, pića i ugostiteljske opreme, dakle, poljoprivredne i prehrambene industrije iz BiH, Hrvatske i Cr-

ne Gore, kao i ugovaranje i prodaja turističkih kapaciteta inozemnim i domaćim turoperatorima. Naglasio je da BiH ima dosta poduzeća s modernim tehnologijama i smatra kako one mogu zadovoljiti velik dio turističke potražnje unutar BiH, ali i šire.

Turistička zajednica Federacije BiH, na čelu sa direktorom Enesom Arifhodžićem, prvi dan sajma, priredila je prezentaciju turističkih potencijala Bosne i Hercegovine, kao i projekta "Vinske ceste Hercegovine".

Direktor Arifhodžić rekao je da je dobro što na sajmu sudjeluju i dvije jake turističke zemlje kao što su Crna Gora i Hrvatska. Kazao je kako se ne bi trebali ponašati kao konkurenti

već na način da upotpunjujemo turističku ponudu jedni drugima. U svijetu vlada trend aktivnog turizma i većina turista koja dođe, primjerice, u Dubrovnik ili Makarsku, također, dolazi u posjet Međugorju ili Mostaru. Smatra da je ovakva manifestacija dobar primjer povezanosti gospodarstva i turizma kao važne grane gospodarstva u BiH.

Drugi dan sajma održana je prezentacija turističkih potencijala Crne Gore i Hrvatske. Na sajmu je sudjelovalo stotinjak izlagača iz ovih zemalja, kao što su Podravka d.o.o., Zvečevo-Lasta d.d., Bobita Co, Hercegovačko pivo, Lijanovići, kao i turističke zajednice iz triju zemalja, predstavnici županijskih komora iz Pule, Splita, Koprivnice, Karlovca, Virovitice, Otočca, Rijeke i Dubrovnika, predstavnici Privredne komore Republike Srpske, Privredne komore Crne Gore i mnogi drugi čija je djelatnost vezana za turizam i ugostiteljstvo, kao i za proizvodnju hrane i pića.

D. LOVRIĆ

Dodjela detašmana u SR Njemačkoj

Kontingent za BiH 1.720 radnih dozvola

Prema međudržavnom Sporazumu o izvođenju radova bosanskohercegovačkih građevinskih preduzeća u SR Njemačkoj, kontingent kojim Bosna i Hercegovina raspolaže u 2007/08. detašmanskoj godini je 1.720 radnih dozvola

Odlukom Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH kontingent se raspoređuje na entitete, po principu 2/3 za Federaciju Bosne i Hercegovine i 1/3 za preduzeća sa prostora Republike Srpske. Ukupan broj dozvola za preduzeća sa prostora FBiH, za čiju je raspodjela nadležna Komisija za detašman PKFBiH, je 911 dozvola, od čega 302 dozvole u građevinarstvu, 169 dozvola u izolaterskoj djelatnosti i 440 za ostale radove (metal, montaža, zavarivački radovi itd).

Prema dosadašnjoj praksi i ove godine je u printanim medijima: "Oslobodjenju", "Dnevnom listu" i "Glasu RS" raspisan javni natječaj za dodjelu detašmana za rad u SR Njemačkoj. Jedinstven natječaj za preduzeća sa prostora FBiH i RS je raspisala Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine,

a krajnji rok za prijave zainteresiranih preduzeća za rad u SR Njemačkoj je bio 06. 09. 2007.

U predviđenom roku, na dio kontingenta koji pripada Federaciji BiH ukupno su se prijavila 32 preduzeća, koja žele samostalno izvoditi radove u SR Njemačkoj i 51 konzorcij, u ime 151 preduzeća. Ukupno su prijavljena i analizirana 183 preduzeća.

Poštujući načela međudržavnog sporazuma i opće kriterije, date u javnom natječaju za dodjelu detašmana (bonitet preduzeća u zemlji i SR Njemačkoj, broj uposlenih radnika, kadrovsko-tehnička opremljenost preduzeća itd), Komisija za detašman Privredne komore FBiH je izvršila raspodjelu kontingenta.

S obzirom na broj zainteresiranih preduzeća za rad u SR Njemačkoj, broj prigovora na odluku Komisije za deta-

šman je neznatan, tako da možemo reći da se, uglavnom, uspjelo udovoljiti zahtjevima svih onih preduzeća koja zadovoljavaju kriterije za dodjelu kontingenta.

Ono na čemu u kontinuitetu insistira i radi Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, zajedno sa Vanjskotrgovinskom komorom BiH i Privrednom komorom FBiH, jeste da se obezbijedi veći kontingent za bh. preduzeća. Očekujemo da će do kraja ove kalendarske godine Ministarstvo za privredu i rad u Bonnu donijeti odluku o određenom povećanju kontingenta radnih dozvola za BiH, na otprilike 1.900 radnih dozvola.

Prošla detašmanska godina zaključena je uspješnom realizacijom kontingenta od 98,2%.

Ovo je, svakako, još jedan razlog i podsticaj nadležnim organima u BiH da nastave aktivnosti na obezbjeđenju većeg broja dozvola, čime bi se omogućilo efikasnije poslovanje i bolja konkurentnost naših preduzeća u SR Njemačkoj. **DŽ. AVDIĆ**

Seminar

Projekt menadžment u građevini

Centar za konkurentnost privrede u EU nastao je kao rezultat trajnog nastojanja Privredne/Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine da svojim djelovanjem potakne razvoj privrede, te Micro grupe d.o.o., kao saradnika Komore, koja, u skladu sa svojim kompetencijama i iskustvom, općenito doprinosi regionalnom razvoju

U sklopu programa rada ovog centra precizirano je nekoliko tematskih cjelina iz oblasti građevinarstva, koje bi se za zainteresirane polaznike trebale obraditi na seminarima.

Teme su prilagođene interesima kompanija koje se bave projektovanjem, građevinsko-izvođačkim djelatnostima, organizacijsko-nadzornim, pripremnim i finansijskim djelatnosti-

ma, proizvodnjom građevinskog materijala, te proizvodnjom i dostavom građevinske mehanizacije, strojeva i postrojenja.

Posebnost u pristupu ovog centra, pri obradi određenih tema, jeste interaktivni rad po grupama.

Seminar o jednoj temi, zavisno od broja zainteresiranih polaznika, održava se posebno za svaku grupu.

Prvi seminar u radu Centra za konkurentnost privrede u EU održan je u maju ove godine, o temi "Projekt menadžment u građevini". Zbog brojnih zainteresovanih kompanija za ovu temu, i zbog početka ljetne građevinske sezone, koja je bila intenzivna, seminar o ovoj temi za drugu grupu zainteresovanih polaznika je odgođen za novembar.

Tako je, 12. i 13. novembra, u prostorijama Privredne komore Federacije BiH održan i drugi krug seminara o ovoj temi.

Tokom prvog dana seminara polaznici su slušali teoretski dio o "Projekt menadžmentu".

Prezentirane su faze dizajniranja projekta, karakteristike projekta, planiranje i načini implementacije projekta, te kontrola projekata u građevini.

Sljedećeg dana održana je radionica na kojoj su se polaznici seminara upoznali sa modelima implementacije projekata u građevinarstvu kroz praktične primjere.

Kroz radionicu su predstavljani alati, koji su prilagođeni kompanijama koje se bave građevinarstvom. Predavač o ovoj temi bio je Željko Marić, član Micro grupe.

Prema mišljenjima i anketnim ocjenama polaznika, ovaj seminar je, u cijelosti, ocijenjen uspješno.

DŽ. A.

Propisi nam ne idu u prilog

Na sjednici Grupacije šumarstva i drvne industrije P/GKFBiH, održanoj krajem novembra, analiziran je set zakona iz oblasti fiskalne politike

Bilo je riječi o nacrtima zakona o porezu na dohodak, porezu na dobit, te izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima.

Uvodničar je bila Mirsada Čurčić-Selimović, savjetnik za pitanja iz oblasti fiskalnog sistema P/GKFBiH, koja je privrednike upoznala sa pomenutim zakonima.

Nakon duže rasprave članovi Grupacije su se složili da u potpunosti odbacuju Nacrt zakona o porezu na dohodak i Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima o čemu će i pismeno obavijestiti Vladu FBiH i Federalno ministarstvo finansija.

Stoga je formirana komisija od nekoliko članova Grupacije koja ima obavezu da argumentuje razloge zbog kojih se protive donošenju ovih zakona.

Privrednici smatraju da ova tri seta zakona idu u prilog firmama

koje ostvaruju dobit, ali da se zanemaruje prerađivačka industrija kako bi se udovoljilo potrebama budžetskih korisnika.

Mišljenja su da pomenuti zakoni u potpunosti ugrožavaju privredu, te da ih je zato nužno odbaciti.

Predloženo je i da se Vladi FBiH i Federalnom ministarstvu finansija uputi prijedlog da se drvnoj industriji smanje doprinosi, na sličan način kako je urađeno u industriji kože, tekstila i obuće.

Kada je riječ o Nacrtu zakona o porezu na dobit, smatraju da on, specifično za šumarstvo, mora definirati mogućnost reinvestiranja na način da se dio dobiti usmjerava u fondove za šumarstvo.

Informaciju o radu radne grupe na pripremi Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o šumama FBiH

prezentirao je Vlado Soldo, savjetnik federalnog ministra poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva.

- Insistiramo da šumsko-kantonalna preduzeća imaju tržišni princip koji moraju provoditi, te da 20 posto sortimenta moraju licitirati - napomenuo je Soldo.

Članovi Grupacije smatraju da Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o šumama neće doći do suštinskih promjena, jer Vlada FBiH jeste vlasnik, ali nije upravljač šumama.

Jedna od tema sjednice bila je i snabdijevanje prerađivača drveta sirovinom.

- U saradnji sa USAID klasterom prerade drveta biće pripremljeni kriteriji za dodjelu sirovine za svaki kanton pojedinačno, uz poštivanje tržišnih potreba.

To znači da se šumsko-kantonalna društva ne smiju zatvarati i da moraju biti tržišno orijentirani, kazala je Šemsa Alimanović, savjetnica u P/GKFBiH i sekretar Grupacije šumarstva i drvne industrije.

S. DŽ.

Treća konferencija o šumarstvu u BiH

Analize pokazale napredak u reformama

Dvodnevna 3. zajednička konferencija o šumarstvu BiH održana je u Sarajevu početkom novembra. Cilj je bio da se utvrde stanje i napredak u reformama u šumarstvu i analiza aktivnosti na unapređenju održivog šumarstva u BiH

Organizatori konferencije su Klaster drvoprerade i šumarstva BiH, uz podršku Projekta podizanja konkurentnosti razvojem klastera USAID, u saradnji sa VTKBiH, WB i ministarstvima poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH i RS. Na konferenciji su učestvovali predstavnici nadležnih ministarstava i institucija BiH, privrednih komora BiH, te značajan broj stručnjaka sa područja šumarstva i upravljanja šumama.

Istaknuto je da je primarni društveni interes u reformi šumarstva ostvarenje održivog i odgovornog upravljanja ovim nacionalnim resursom u cilju postizanja optimalnih efekata za društveni i ekonomski razvoj, od nivoa lokalne zajednice do BiH u cjelini.

Ovi ciljevi uključuju dugoročno snabdijevanje visokokvalitetnom drvnom sirovinom prvenstveno drvoprerađivačkog sektora BiH, koji je jedan od privrednih sektora sa najvećim potencijalom i ostvarenim rastom prodaje i izvoza.

Posebne teme konferencije odnose se na metode dugoročnog ugovaranja trupaca, certificiranje šuma i unapređenje dobre prakse rada u šumarstvu, na rad na projektu inventure državnih šuma, kao i prezentaciju druge faze Projekta razvoja i zaštite šuma koje financira Svjetska banka (WB).

Savjetnik ministra za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo FBiH Vlado Soldo i zamjenik ministra poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS Ranko Kozomara prezentirali su Akcioni plan za borbu protiv nezakonitih aktivnosti u sektoru šumarstva i drvne industrije. Naglasili su da je bilo pomaka u njegovoj realizaciji koja će se nastaviti.

Radionica, održana drugog dana konferencije, usmjerena je na praksu ugovaranja prodaje oblovine, obuku osoblja u procesu certifikacije i praćenja oblovine i namijenjena je srednjem nivou rukovodstva u šumsko-privrednim društvima, inspektoratima i policijskim strukturama.

Istaknuto je da su ciljevi ovog plana suzbijanje svih vidova nezakonitih aktivnosti u sektoru šumarstva, što je izraženo kroz krađe i korupciju, nepoštivanje zakonskih odredbi o gospodarenju šumama, te manipulacije podacima o količinama drveta i poslovnim računima šumarskih preduzeća.

Šemsa ALIMANOVIĆ

Promocija

Vodič za izdvajanje šuma visoke zaštitne vrijednosti

PIU jedinica za implementaciju projekata u šumarstvu Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH, u suradnji sa JP "Šume Tuzlanskog kantona" d.d. Kladanj, organizirali su promociju Vodiča za izdvajanje šuma visoke zaštitne vrijednosti (ŠVZV) u BiH, 21. novembra, u Privrednoj komori Tuzlanskog kantona

Ovaj projekat finansirala je Svjetska banka. U okviru projekta održane su četiri radionice (u Sarajevu dvije, te u Srebrenici i Bardači po jedna), kao i tri terenska testa u Hutovu blatu, Han-Pijesku i Bijambarama.

Uvodničar na promociji bio je akademik prof. Midhat Uščuplić, sa Akademije nauka BiH, a promotor doc. dr. Mirza Dautbašić, sa Šumarskog fakulteta Sarajevo.

Vodič je napravljen za Bosnu i Hercegovinu i radili su ga stručnjaci iz oba entiteta, iz različitih interesnih grupa i zanimanja: šumari, biolozi, ornitolozi, sociolozi, etnolozi, predstavnici nevladinih organizacija, ministarstava i poduzeća šumarstva.

Sve šume sadrže okolinske i socijalne vrijednosti. Te vrijednosti mogu biti globalno, regionalno ili lokalno važne, ali kada se neka od njih smatra važnom, šuma se može definirati kao šuma visoke zaštitne vrijednosti.

Prema FSC definiciji, visoko zaštitne vrijednosti obuhvataju i izuzetne ekološke atribute i ekosisteme, proizvode i socijalne funkcije. Identifikovanje šumskih područja koja sadrže ove specifične vrijednosti je prvi korak u razvoju ovog koncepta, a suštinu čini prepoznavanje visokih zaštitnih vrijednosti, njihova zaštita i monitoring.

Ključ koncepta ŠVZV je identifikacija i očuvanje visokozaštitnih vrijednosti šuma ili njihovih dijelova, bilo da se radi o zaštiti endemskih ili ugroženih vrsta unutar šume, zaštiti biodiverziteta ili geodiverziteta, zaštiti genofonda, te socijalnom, religijskom, kulturno-historijskom, estetsko-pejzažnom aspektu potencijalnih zaštićenih područja.

Izbor šume (ili dijela šume) visoke zaštitne vrijednosti ne podrazumijeva njeno automatsko isključivanje iz sistema gazdovanja (sječa drveta na

primjer), ali znači da se aktivnosti gazdovanja (naročito korištenja drveta i drugih proizvoda šume) moraju planirati i implementirati na način koji obezbjeđuje da se očuvaju ili unaprijede date vrijednosti.

Koncept ŠVZV može koristiti:

- onima koji gazduju šumama i žele da odrede njihove visoke zaštitne vrijednosti u situaciji kada to nije regulisano na državnom nivou;
- onima koji gazduju šumama na područjima gdje državni standard već postoji (gdje je već izvršena certifikacija);

- onima koji nadgledaju certifikaciju;
- donatorima i investitorima koji žele ulagati tamo gdje još ne postoji državni standard certifikacije.

Š. A.

U Zagrebu na 34. ambientu

Uspješan kolektivni nastup bh. proizvođača namještaja

I ove godine na sajmu namještaja i drvne industrije Ambianta, u Zagrebu, Privredna komora Tuzlanskog kantona organizirala je kolektivno predstavljanje proizvođača namještaja iz Bosne i Hercegovine, uz podršku partnera USAID CCA - Klastera prerade drveta i šumarstva, GTZ-a, DEZA, VTKBIH i Vlade Tuzlanskog kantona.

Svoje proizvode na 48.000 m² predstavilo je 718 izlagača iz svijeta i Hrvatske. Na ovom međunarodnom sajmu su učestvovali predstavnici 26 zemalja.

Namještaj se, kao i ostali proizvodi, smatra robom trajne vrijednosti, tako da postoji veliki interes kod stanovništva za tim proizvodima.

Zbog toga sajam Ambianta osim poslovnog ima i snažan promotivni karakter i stvarno je mjesto susreta ponude i potražnje, proizvođača, trgovaca, stručnjaka, poslovnih ljudi i krajnjih korisnika.

Na prostoru od oko 1.000 m² predstavilo se 29 kompanija iz BiH i ovo je bilo najveće kolektivno predstavljanje jedne zemlje na Ambiantu.

Na zajedničkom štandu održan je Dan drvnoprerađivačkog sektora Bosne i Hercegovine. Prisutnima se obratio Aleksandar Dragičević, ambasador BiH u Hrvatskoj, naglasivši da je drvni sektor bitan faktor razvoja privrede BiH, ali i da treba raditi na brendiranju proizvoda i jačanju njihove prepoznatljivosti.

Privredna komora Kantona Tuzla nagrađena je od Sajma za visoku razinu nastupa, kao i poduzeća Sinkro Sarajevo, za uspješan asortiman blagovaoničkih stolica "Ramona-Esma", te DI "Janj" TGS Donji Vakuf za uspješno ostvarenje furniranih unutrašnjih dovratnika i vrata.

Š. ALIMANOVIĆ

Ovogodišnji prinosi manji za 10 do 15 posto

Primarna proizvodnja duhana na prostoru Federacije Bosne i Hercegovine svake godine bilježi pad proizvodnje, a opada interes primarnih poljoprivrednih proizvođača za uzgoj ove kulture. Ovakvom stanju umnogome doprinose neriješeni problemi oko visine poticaja i vremena isplate, tako da proizvođači gube interes za ovu proizvodnju

Ovogodišnji prinosi duhana, u odnosu na prošlu godinu, biti će 10 do 15 posto manji, uglavnom, zbog ekstremnih klimatskih prilika koje su bile na granici elementarne nepogode. Znatno su povećani i troškovi za ovu proizvodnju (energija, gnojivo, zaštitna sredstva).

Ovogodišnji otkup sirovog duhana nije u potpunosti završen (hercegovac i berley), a iznositi će oko 2.000 tona. "Agroplod" iz Čitluka ove godine najvjerojatnije neće vršiti otkup duhana, jer imaju velike zalihe iz 2004. i 2005. godine, a i novčana dugovanja prema proizvođačima. Postoji velika opasnost da se ugasi tradicionalna proizvodnja duhana na prostoru Hercegovine, a ovom djelatnošću najčešće se bave oni koji nemaju druge izvore prihoda.

Poticaji za proizvodnju duhana u Hrvatskoj i Srbiji u prethodnim godinama bili su veći za oko 33 posto u odnosu na FBiH. Ovogodišnja premija za proizvedeni i otkupljeni duhan u Hrvatskoj i Srbiji iznosi 1,80 KM/kg.

Organizirana proizvodnja duhana u Posavini i Hercegovini postoji već više od 120 godina, tako da bi se morali uložiti veliki naponi da se zaustavi pad ove proizvodnje i da se nastavi rast u narednim godinama.

Kako bi se donekle prevazišli nagomilani problemi u proizvodnji duhana, na sastanku Grupacije duhanske privrede donesen su zaključci da se:

* za sve robne tipove duhana (virginija, berley i hercegovački ravnjak), u ovoj i narednim godinama izjednači i da visina poticaja iznosi: 1,80 KM/kg (za sve klase), kao što je to i u Hrvatskoj i Srbiji:

* organizatori proizvodnje duhana će u narednim godinama uložiti dodatne napore, kako bi se stimulirali proizvođači, a time i povećala proizvodnja.

Istaknuto je da je i jedan od uzroka pada proizvodnje duhana i nedonošenje Zakona o duhanu BiH i Zakona o akcizama BiH. Domaće fabrike duhana drastično smanjuju proizvodnju (neke su i prestale sa radom). Jedino Fabrika duhana u Sarajevu otkupljuje domaći duhan i ugrađuje ga u svoje proizvode, ali zbog otežanog plasmana na domaćem i nemogućnosti izvoza (zbog zakonske regulative i izuzetne zaštite) u zemlje u okruženju, kao i nekontrolisanog uvoza, postepeno smanjuje proizvodnju.

Za devet mjeseci ove godine u BiH uvezeno je cigareta u vrijednosti preko 90 miliona KM. Dvije trećine uvoza je iz Hrvatske, dok iz BiH na ovo tržište nije izvezen niti jedan kilogram, a razlog je zakonska regulativa. U Republici Hrvatskoj se primjenjuje kategorizacija cigareta (A, B i C), tako da je akciza za prve dvije skupine 5,50 Kn, odnosno 6,40 Kn, dok za treću skupinu (uvozne) akciza iznosi 1,80 Kn (paklica) gdje spadaju cigarete uvezene iz BiH.

Maloprodajna cijena cigarete "Ronhill" (uvoz iz Hrvatske) na bh. tržištu iznosi 2,00 KM ili 7,80 Kn, dok je maloprodajna cijena te iste cigarete na hrvatskom tržištu 14,00 Kn. Ukoliko bi neko od proizvođača cigareta iz BiH htio izvesti svoje proizvode u Hrvatsku, nakon zadovoljenja strogih propisa o kvalitetu i standardu, morao bi platiti samo po osnovu akcize 10,80 Kn (oko 2,50 KM) po paklici.

Proizvođači duhana apeliraju na sve institucije u Federaciji BiH i Bosni i Hercegovini da što hitnije donesu Zakon o duhanu BiH i Zakon o akcizama BiH koji su već u proceduri.

M. MEŠANOVIĆ

Za poslovne partnere

Objedinjen katalog proizvođača namještaja FBiH

Uz finansijsku podršku USAID CCA - Klaster prerade drveta i šumarstva, Privredna/Gospodarska komora FBiH objedinila je i doštampala katalog proizvođača namještaja u Federaciji BiH.

Katalog je rađen u tri faze

- u prvoj fazi štampan je katalog za 12 kompanija,
- u drugoj fazi štampan je katalog za 25 kompanija,
- u trećoj fazi štampan je katalog za pet kompanija.

U razgovoru sa predstavnicima Ministarstva vanjskih poslova BiH zaključeno je da je potrebno objединiti katalog kako bi predstavnici ambasada BiH u svijetu mogli predstaviti proizvodnju namještaja poslovnim ljudima.

Podaci koji se nalaze u katalogu su dovoljni za upoznavanje sa proizvodnim kapacitetima i asortimanom proizvodnje, a svakako i kontakt adrese.

Katalog je štampan dvojezično (bosanski/engleski). Urađen je i CD, a katalog se nalazi na web-site komore: www.kfbih.com i USAIDA-a: www.usaidcca.ba

Š. ALIMANOVIĆ

Održana smotra priplodnih goveda i ovaca

U organizaciji Ministarstva za privredu Sarajevskog kantona, 23. oktobra, održana je godišnja, četvrta po redu smotra priplodnih grla goveda i ovaca na stočnoj pijaci Bojnik kod Sarajeva

Ministarstvo je formiralo stručnu komisiju koja je imala zadatak da izvrši ocjenjivanje predvedenih krava, junica i ovaca pasmine pramenka.

Kemal Starogorčević, pomoćnik ministra za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Sarajevskog kantona, otvorio je smotru. Skup je pozdravio i zaželio uspješan rad Abid Šarić, ministar za privredu Sarajevskog kantona. Profesor dr. Salko Muratović održao je predavanje farmerima o ishrani krava, a mr. Nedim Brdarić, direktor Javnog preduzeća Veterinarske stanice Sarajevskog kantona, upoznao je prisutne o zdravstvenom stanju u stočarstvu na ovom području. Naglasio je da je zdravstveno stanje u stočarstvu zadovoljavajuće i da se nalazi pod stalnom kontrolom veterinarske službe.

U Goraždu "Dani jabuke"

U Goraždu je od 25. do 27. oktobra održana Četvrta privredno-kulturna manifestacija "Dani jabuke", na kojoj su se okupila 43 izlagača iz oblasti primarne poljoprivredne proizvodnje i prehrambene industrije.

U okviru "Dana jabuke" upriličeni su komercijalni susreti i prezentacije, kao i stručna savjetovanja i predavanja o najnovijim dostignućima u voćarskoj proizvodnji i preradi.

U okviru sajma dodijeljene su i nagrade za najbolje voćare, kvalitet izloženih proizvoda, kao i najuređeniji štand.

Ovogodišnjom manifestacijom ujedno se obilježava 100-ta godišnjica tradicije organiziranog voćarstva na ovom području. Davne 1906. godine u Goraždu je formiran prvi voćni rasadnik. Iste godine pokrenuta je proizvodnja vegetativnih podloga za jabuku, prva ovakve vrste u Evropi.

M. MEŠANOVIĆ

Na ovu smotru predvedeno je 29 goveda po pasminama i kategorijama: pet krava holstein pasmine, sedam krava simentalke pasmine, pet junica holstein pasmine i 12 junica simentalke pasmine.

Nagrade po pasminama su podijeljene vlasnicima: za krave holstein pasmine prva nagrada je otišla u PD "Butmir" Ilidža, druga vlasniku Avdi Jašareviću, iz Općine Stari Grad, i treća nagrada u ruke vlasnika Šaćira Foče, iz Općine Stari Grad.

Za krave simentalke pasmine prvu nagradu je dobio vlasnik Bego Halać, Općina Ilidža, drugu vlasnik Avdo Jašarević, Općina Stari Grad, a treću vlasnik Hamdija Zimić, Općina Novi Grad.

Za junice holstein pasmine prvu nagradu dobio je vlasnik Meho Muharemović, Općina Centar, drugu vlasnik PD "Butmir" Ilidža, a treću vlasnik Adem Hadžić, Općina Vogošća.

Za junice simentalke pasmine prva nagrada uručena je vlasnici Fatimi Hurrić, Općina Novi Grad, druga Hamdiji Zimić, Općina Novi Grad, i treća vlasniku Esadu Kurtoviću, Općina Ilidža.

Za kolekcije priplodnih ovaca prva nagrada uručena je vlasniku Ejubu Milišiću, Općina Tmovo, druga Nusretu Begoviću, Općina Ilidža, i treća Muhamedu Smajiću, Općina Ilijaš.

Ukupno je bilo 14 kolekcija ovaca, a jedna kolekcija sastojala se od dvije priplodne ovce, dvije dvizice, dvoje ženske šilježi i jednog rasplodnog ovna.

Nakon što je komisija odabrala i ocijenila krave, junice i kolekcije ovaca, ministar privrede kantona Sarajevo mr. Abid Šarić proglasio je najbolja grla i njihovim vlasnicima dodijelio plakete.

Komisija je konstatirala da su kolekcije ovaca eksterijerno ujednačene što je značajno i teško je bilo utvrditi koje nagraditi.

Kod goveda je prisutno međupasminsko križanje što nije dobro, jer su zastupljene pasmine veoma produktivne.

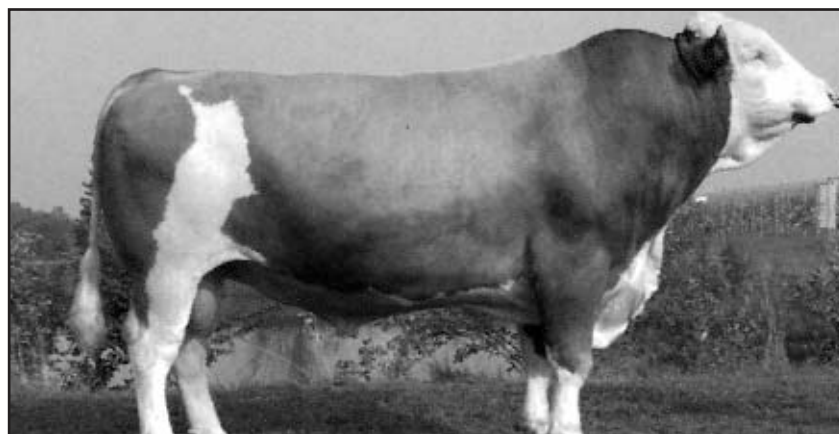
Niti za jednu kravu privatnog sektora nismo dobili proizvodne laktacijske podatke, jer na terenu nema stočarsko-selekcijske službe. Ovu službu je neophodno formirati s ciljem proizvodnje pedigiranog podmlatka goveda, koje bi farmeri kupovali na aukcijama.

Na ovoj smotri revijalno su učestvovali i uzgajivači različitih pasmina konja, jedna kolekcija koza i jedna krava u tipu sivo-tirolske pasmine.

Neophodno je povećati ukupna finansijska sredstva za održavanje narednih smotri kako bi se nagradili svi vlasnici životinja koje to zaslužuju po eksterijeru i proizvodnim karakteristikama. To praktično znači da unutar krava, junica i ovaca ne bude po jedno grlo ili jedna kolekcija prve, druge ili treće nagrade nego da ih može biti više.

Komisija se zahvaljuje stručnoj poljoprivrednoj službi Kantona Sarajevo, Ministarstvu privrede Kantona Sarajevo, Poljoprivredno-prehrambenom fakultetu Sarajevo, Veterinarskom fakultetu Sarajevo, Federalnom zavodu za poljoprivredu Sarajevo, PD "Butmir" i ZZ "Sarajevsko polje" na dobroj organizaciji.

B. SUČIĆ

U prošlom broju Glasnika informisali smo o konferenciji "Reforma i partnerstvo do održivog ekonomskog razvoja BiH", na kojoj je donesena i potpisana "Platforma za akciju". S obzirom na značaj Platforme, koju su potpisali prvi ljudi izvršne vlasti u BiH, entitetima i Distriktu Brčko BiH, u cijelosti je objavljujemo:

Naša platforma za akciju

U potpunosti prihvatamo činjenicu da hitne ekonomske reforme ne mogu biti ostavljene na čekanju dok se ne riješe krupni politički sporovi. Jasno nam je da privlačenje ulaganja, otvaranje radnih mjesta i poboljšanje životnog standarda predstavljaju naše najznačajnije i hitne izazove i opredijeljeni smo da ekonomski rast bude jedan od naših ključnih ciljeva. Uvjereni smo da proces pridruživanja Evropskoj uniji predstavlja najbolju strategiju za razvoj, ali i da brzi rezultati mogu biti osigurani najprije usvajanjem i provođenjem zakona i inicijativa od kojih su mnogi već pripremljeni i načelno dogovoreni.

Mi, dole potpisani, dajemo svoju podršku.

1. Unapređenju fiskalne koordinacije i stabilnosti, tako što će se, između ostalog:

- * postići dogovor o formuli za raspodjelu prihoda, koja će biti u skladu sa načelima jednostavnosti, jasnosti i pravičnosti;
- * utvrditi pravni osnov za osnivanje Fiskalnog vijeća kao sredstva definisanja i provođenja sveobuhvatnih ciljeva fiskalne politike različitih nivoa vlasti;
- * revidirati i racionalizovati programi socijalnih izdavanja radi unapređenja njihove efikasnosti;
- * smanjiti udio javne potrošnje u BDP-u.

2. Stvaranju boljeg poslovnog okruženja, tako što će se, između ostalog:

- * ukinuti administrativne prepreke i stvoriti harmonizovani uslovi za privredne aktivnosti u BiH, što uključuje usklađivanje osnovica za porez na dobit i dohodak;
- * suštinski poboljšati operativnost finansijskog sektora kvalitetnijom integracijom sistema nadzora bankarskog sektora, tržišta vrijednosnim papirima, te djelatnosti osiguranja;
- * promovisati regulisanje ugovornih odnosa na način kojim se osigurava pravna sigurnost i poslovna predvidljivost;
- * dalje podsticati otvaranje tržišta i time nesmetan protok robe, usluga i kapitala, naročito u oblastima poput lijekova i medicinskih sredstava;
- * ukinuti prepreke mobilnosti radne snage i, s ovim ciljem, raditi na modernizovanju zakonodavstva u oblasti rada, penzijskog i socijalnog osiguranja.

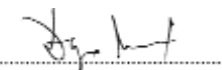
3. Promociji drugih reformi kojima se osigurava održivi razvoj, tako što će se, između ostalog:

- * promovisati razvoj konkurentnog i dinamičnog sektora poljoprivrede i prehrambene industrije;
- * podržati inicijative i forumi za konstruktivan dijalog kreatora politike, poslodavaca i radnika o mjerama za brži rast privrede;
- * uzeti aktivno učešće u izradi Srednjoročne razvojne strategije za period od 2008. do 2013. godina, te utvrditi dalji prioritete za održivi ekonomski razvoj BiH.

Dr. Nežad Branković
Premijer Federacije BiH

Milorad Dodik
Predsjednik Vlade Republike Srpske

Za pitanja koja su u nadležnosti Distrikta Brčko BiH.

Mirsad Đapo
Gradonačelnik Distrikta Brčko BiH *

Dr. Nikola Špirić
Predsjedavajući Vijeća ministara BiH

Bosna i Hercegovina na 106. mjestu

MIT Centar Ekonomskog fakulteta u Sarajevu, kao partner Instituta Svjetskog ekonomskog foruma (WEF), predstavio je rezultate "Izveštaja o globalnoj konkurentnosti 2007 - 2008.", prema kojem se BiH, od 131 zemlje, nalazi na 106. mjestu. Prema indeksu poslovne konkurentnosti (BCI), koji mjeri konkurentsku sposobnost kompanija, BiH se nalazi na 107. mjestu

Stubovi

Od 12 stubova konkurentnosti, BiH je najbolje plasirana po kriteriju "Sofisticiranost finansijskih tržišta" (71. mjesto), a najlošije po kriteriju "Inovativnost" (121. mjesto).

Rezultati ankete privrednika u BiH upućuju na neefikasnost vladine birokratije, političku nestabilnost i korupciju kao vodeća ograničenja bržeg razvoja BiH.

Rangiranje je izvršeno na osnovu javnosti dostupnih podataka, ali i na osnovu Upitnika, koji predstavlja sveobuhvatno godišnje istraživanje koje provodi WEF, zajedno sa mrežom svojih partner instituta, koji su vodeće istraživačke institucije i poslovne organizacije u zemljama koje su obuhvaćene Izveštajem.

Ove godine izabrano je preko 11.000 menadžera u 131 zemlji.

Izveštaj obuhvata i obimnu listu najvažnijih snaga i slabosti zemalja i na taj način omogućava identificiranje prioriteta u reformama politika.

Ukupno rangiranje u Izveštaju o globalnoj konkurentnosti predstavljeno je globalnim indeksom konkurentnosti zemalja (GCI) koji je za WEF razvio profesor Xavier Sala-i-Martin sa Columbia University.

Cjelovita slika

GCI se zasniva na 12 stubova konkurentnosti obezbjeđujući cjelovitu sliku konkurentnosti država na svim nivoima razvoja, institucije, infrastruktura, makroekonomska stabilnost, zdravlje i primarno obrazovanje, visoko obrazovanje i stručno usavršavanje, efikasnost tržišta robe, efikasnost tržišta rada, sofisticiranost finansijskih tržišta, tehnološka spremnost, veličina tržišta, poslovna sofisticiranost i inovativnost.

Drugi dio Izveštaja predstavlja detaljniji prikaz mikroekonomskih aspekata konkurentnosti koji je prezentiran u indeksu poslovne konkurentnosti (BCI).

Zemlje koje su visoko rangirane po GCI imaju tendencije ka dobrom rangu BCI, ali postoje i neke važne razlike.

Mnoge zemlje su ostvarile uspjeh otvarajući se prema svjetskoj ekonomiji, stabiliziranjem makroekonomskih politika i otklanjanjem unutrašnjih barijera za konkurenciju. Saznanja pokazuju potrebu da se izgradi potporni dio mikroekonomske konkurentnosti koji će pomoći da se pomenuta nastojanja okrenu ka održivom prosperitetu.

Obuhvatajući 131 zemlju, ovogodišnji Izveštaj je najobuhvatniji

izveštaj ove vrste. Nove zemlje koje su ušle u Izveštaj su Puerto Rico, Libija, Oman, Saudijska Arabija, Sirija i Uzbekistan.

Srbija i Crna Gora, koje su prethodno analizirane kao jedna zemlja, ove godine analizirane su odvojeno, navodi se u saopćenju MIT Centra.

SAD na vrhu

Prema Izveštaju, SAD zauzima vrh ljestvice, Švicarska se nalazi na drugom mjestu, slijede je Danska, Švedska, Njemačka, Finska i Singapur. Čile je najbolje rangirana zemlja Latinske Amerike, slijede Meksiko i Costa Rica. Kina i Indija su održale svoju vodeću poziciju među velikim zemljama u razvoju.

Nekoliko zemalja Srednjeg istoka i regiona Sjeverne Amerike su pozicionirane u boljoj polovini ljestvice, a predvode Izrael, Kuwait, Qatar, Tunis, Saudijska Arabija i Ujedinjeni Arapski Emirati.

Od zemalja subsaharske Afrike, samo su Južnoafrička Republika i Mauricijus rangirani na gornjoj polovini, dok su neke od zemalja regiona pozicionirane na samo dno ljestvice.

U Budvi

Regionalna konferencija o implementaciji CEFTA 2006

U okviru Partnerskog projekta ABC - DIHK (Asocijacija balkanskih privrednih komora), koji podržava Savezna komora Njemačke, a finansira Ministarstvo privrede i razvoja SR Njemačke, u organizaciji Privredne komore Crne Gore, održana je u Budvi 22. 11. 2007. godine Regionalna konferencija o implementaciji CEFTA 2006.

Konferencija je organizovana u tri tematske cjeline.

Prva tematska cjelina je obuhvatila problematiku CEFTA kumulacija porijekla, a druga je obradila pitanja nekarinskih barijera. Treća tematska cjelina je bila posvećena problemima sa kojima se susreće poljoprivreda. Liberalizacija u poljoprivredi, u svim fazama stvaranja Zone slobodne trgovine JIE, pokazala se kao najosjetljiviji segment privrednih sistema svih zemalja JIE.

Najvažniji cilj Konferencije je bio da se pruži prilika vladama CEFTA zemalja, ekspertima privrednih komora regiona i predstavnicima preduzeća da razmijene mišljenja i iskustva o potencijalima za saradnju, izazovima i preprekama u procesu primjene Sporazuma CEFTA 2006.

Uručenje Izvještaja o napretku za 2007. godinu

Usporeni reformski procesi

Jan Trzuszczynski, zamjenik direktora Evropske komisije za proširenje, 6. novembra, Bosni i Hercegovini je uručio Izvještaj o napretku za 2007. godinu

Evropska komisija usvojila je godišnju strategiju za proširenje kao i izvještaje za sve zemlje uključene u proces proširenja, uključujući i nacrt dokumenata o pridruživanju i evropskom partnerstvu. Strategija proširenja uključuje obnovljeni konsenzus zemalja članica o proširenju, baziranu na "3 C":

- * Commitment - Predanost,
- * Conditionality - Uslovljenost,
- * Communication - Komunikaciju.

Stalna implementacija ove obnovljene strategije je u ovom momentu važnija nego ikada ranije.

Dokument ukazuje na to da se mnoga dostignuća u zemljama zapadnog Balkana trebaju konsolidovati, a glavnim izazovima se treba odlučno posvetiti. Dio zemalja zapadnog Balkana pokazao je znake usporavanja, a BiH nije izuzetak. Stoga, neophodno je fokusirati se na glavna pitanja. Prioriteti reforme su:

- * Izgradnja države,
- * Bolje upravljanje državom,
- * Socijalno-ekonomske reforme.

Evropska komisija će i nadalje podržavati reformske procese i raditi na osiguravanju javne podrške za evropsku perspektivu zemalja zapadnog Balkana.

Izvještaj o napretku BiH ustanovljuje šta je bilo postignuto i daje činjeničnu prezentaciju baziranu na podacima sakupljenim od brojnih izvora (uključujući zemlje članice, međunarodne organizacije, nevladine organizacije itd). Osvrće se na ono što je postignuto, ne na planove, i daje objektivnu sliku napretka od posljednjeg izvještaja. Također, uočava tačke kojima se treba više posvetiti, kao i one kojima je potrebna veća politička pažnja ili volja za rješavanje problema.

BiH ima nekoliko dobrih tačaka:

* Kooperacija sa međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju u Hagu je napredovala do zadovoljavajuće razine,

* Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju urađen je na profesionalan način,

* Konstruktivna kooperacija u regionu,

* Brzi ekonomski rast,

* Sveukupno, održana je makroekonomska stabilnost.

Kod evropskih standarda (usklađivanje BiH zakona i politike sa EU zakonodavstvom) ustanovljen je napredak u antitrustovskoj politici, obrazovanju, transportu, politici oko izdavanja viza i politici za pitanja azila.

Pitanja koja zahtijevaju energičniju akciju obuhvataju:

* Ukupna neefikasnost kod glavnih prioriteta za evropsko partnerstvo.

* Potrebno je postići značajan napredak u reformi policije.

* Daljnji napredak u javnom emitovanju kao i potreba za reformom javne administracije.

* Premda je kooperacija sa međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju u Hagu zadovoljavajuća, potrebno je postići potpunu kooperaciju.

Reformski procesi su usporeni, vjerovatno zbog intenzivirane nacionalističke retorike, napete političke klime i nedostatka kooperacije na nivou države i entiteta.

Demokratske institucije su još uvijek neefikasne, a BiH još uvijek nije uspjela preuzeti potpunu odgovornost za upravljanje državom. Tokom nekoliko godina očigledno je da BiH neodložno trebaju ustavne reforme. Na ovom polju nije postignut nikakav progres.

BiH trebaju izgraditi jedinstven ekonomski prostor od kojeg će svi građani imati koristi, no, uprkos svemu, evidentan je uporni nedostatak saglasnosti oko glavnih ekonomskih pitanja. Područja na kojima je potrebno učiniti više na evropskim standardima uključuju:

- * Slobodno kretanje robe,
- * Slobodno kretanje ljudi,
- * Slobodnu ponudu usluga,
- * Potporu malim i srednjim preduzećima,
- * Tržište rada i politiku zapošljavanja,
- * Socijalnu politiku,
- * Energiju,
- * Zaštitu okoline,
- * Statistiku.

Veća administrativna efikasnost i kapaciteti su potrebni u kontekstu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju na području:

- * Politike trgovine,
- * Carine,
- * Intelektualnog vlasništva,
- * Javne nabave.

Trzuszczynski je istakao efekte "hladnog tuša" izazvanog izvještajem 1998/99. godine za njegovu vlastitu zemlju, Poljsku, koja se pokazala korisnom, jer su navedena mišljenja Komisije ukazala što je potrebno učiniti kako bi se ubrzali procesi, a mnogi ljudi na odgovornim položajima su iz toga izvukli neophodne zaključke i smjernice za akciju.

Tekst Izvještaj o napretku za 2007. godinu nalazi se na web stranici Direkcije za evropske integracije www.dei.gov.ba

Sastanak u Skoplju

Povećanje regionalne saradnje

Ekonomska saradnja zemalja članica CEFTA-e (Srednjoevropski ugovor o slobodnoj trgovini) dobra je priprema tih zemalja za pristupanje Evropskoj uniji povećanjem trgovačke razmjene i privlačenjem stranih investicija, zaključak je sastanka te asocijacije koji je 21. 11. 2007. godine održan u Skoplju.

Na sastanku su prihvaćene izmjene Ugovora o pristupanju toj asocijaciji.

Otvarajući skup, makedonski premijer Nikola Gruevski je naglasio da će Ugovor omogućiti povećanje regionalne saradnje i olakšati ispunjenje obveza za pristupanje EU, iako se eurointegracijski proces odvija individualno za svaku zemlju, ovisno o napretku u ispunjavanju postavljenih kriterija.

Finansijsko planiranje i rukovođenje projektima energetske efikasnosti u BiH

Energy Saving International ENSI iz Norveške i Centar za energiju, okolinu i resurse BiH - CENER 21 (NVO) organizirali su, 24. oktobra, u Sarajevu informativni seminar u sklopu Programa kombiniranog jačanja kapaciteta i razvoja projekata "Finansijsko planiranje i rukovođenje projektima energetske efikasnosti u BiH"

Seminar predstavlja uvod u realizaciju Programa finansijskog planiranja i rukovođenja projektima energetske efikasnosti u BiH. Iako su organizatori, kao i promotori tema, kvalitetno prezentirali problematiku, izostalo je prisustvo privrednih kompanija, za koje je seminar bio i namijenjen.

Ciljevi seminara su: upoznavanje predstavnika organa vlasti, lokalnih uprava, industrije i javnih usluga sa ciljevima programa; predstavljanje aktivnosti domaćih i finansijskih institucija u BiH o projektima energetske efikasnosti; te pružanje smjernica za apliciranje na učešće u radnom dijelu programa.

Razlozi za održavanje ovakvog seminara su:

Zahtjevi održivog ekonomskog razvoja kroz povećanje energetske efikasnosti i poboljšanje stanja okoliša su dobro poznati i prihvaćeni u BiH. Investiranje u čistu proizvodnju, povećanje energetske efikasnosti i primjena obnovljivih izvora energije predstavljaju reakciju na okolinske i društvene posljedice nastale uslijed intenzivnog ekonomskog razvoja. Sve je veće interesovanje državnih i međunarodnih institucija za okolišne i projekte energetske efikasnosti, što generalno dovodi do povećanja broja dostupnih investicionih fondova za njihovo finansiranje. Međutim, finansijske institucije naglašavaju da postoji primjetan nedostatak projekata koji zadovoljavaju sve potrebne kriterije za apliciranje. Jedan od glavnih razloga jeste što lokalni donosioci odluka često imaju malo

iskustva sa pripremom biznis-planova za slične projekte, koji bi bili prihvatljivi za finansijske institucije.

Norveška posjeduje značajno iskustvo u implementiranju programa kombiniranog jačanja kapaciteta i razvoja projekata kroz njihovo finansijsko planiranje i rukovođenje (izrada biznis-planova) u nekoliko zemalja Srednje i istočne Europe, kao i zemljama bivšeg Sovjetskog Saveza. Do sada, ENSI (Energy Saving International) je implementirao više od 30 programa finansijskog planiranja i rukovođenja, fokusirajući se na razvoj biznis-planova za konkretne projekte, a sve to interaktivnim treninzima. Jačanje kapaciteta i razvoj projekata energetske efikasnosti predstavljaju kontribuciju održivosti razvoja kako gradova i općina tako i lokalne privrede, preko osiguranja stabilnih i okolišno prihvatljivih izvora energije za industriju i širu zajednicu, a i kroz smanjenje cijene energije i implementaciju EU direktiva.

Norveško Ministarstvo inostranih poslova, kojeg predstavlja ENSI, u suradnji sa bosanskohercegovačkim Centrom za energiju, okolinu i resurse - CENER 21, počinje sa implementacijom pomenutog programa za BiH.

Sadržaj programa i očekivani rezultati:

Program je započeo info-seminarom na kojem su date informacije o metodologiji, norveškom iskustvu i sličnim programima, te predstojećem projektu za BiH.

Pozivaju se zainteresirane institucije da apliciraju za sudjelovanje u

programu i delegiraju svoja dva do tri predstavnika kako bi aktivno sudjelovali u izradi biznis-planova. Bit će odabrano 25 stručnjaka i menadžera, predstavnika osam do deset organizacija/firmi, za sudjelovanje u programu.

Primarni cilj programa jeste razvoj kapaciteta i vještina koje će organizacijama i kompanijama u BiH osigurati kvalitetnu pripremu projekata energetske efikasnosti, njihovo finansiranje, implementaciju, a time doprinijeti održivom razvoju. Očekivani krajnji rezultat ovog programa jesu biznis-planovi za konkretne projekte definirane od samih partnera - učesnika.

Provest će se obuka iz biznis-planiranja, radit će se na usavršavanju prezentacijskih vještina učesnika, što će ih osposobiti za:

- Pripremu prve verzije biznis-plana za svoje projekte;
- Prezentaciju biznis-plana finansijskim institucijama i
- Suradnju sa finansijskim institucijama u daljem razvoju i kompletiranju biznis-plana prema posebnim zahtjevima, te finansijske institucije.

Cilj:

Obučiti vlasnike projekata/ menadžere i stručnjake za razvoj projekata u biznis-planiranju i prezentacijskim vještinama

* Razviti prvu verziju biznis-plana

* Saradnja na daljem razvoju biznis-plana

* Razviti lokalne kapacitete i vještine

Ako želite da učestvujete, prijavite se sa prijedlogom projekta asocijaciji CENER 21.

CENER 21 - Centre for Energy, Environment and Resources

Kontakt: Goran Krstović

Adresa: Nova 24, 71000 Sarajevo

E-mail:

goran.krstovic@bosna-s.ba

N. ŠEHIĆ-MUŠIĆ

Doprinos nauci i opštem razvoju

**Obilježeno 15 godina uspješnog rada Bosanskohercegovačkog komiteta Međunarodnog vijeća za električne sisteme *
Prezentirani referati usmjereni na budućnost elektroenergetskog sistema u BiH i Evropi**

Osmo savjetovanje Bosanskohercegovačkog komiteta Međunarodnog vijeća za velike električne sisteme - Cigre održano je u Neumu, od 21. do 25. oktobra 2007. godine, a bilo je prisutno više od 300 predstavnika institucija iz oblasti privrede i nauke. Cigra je obilježila 15 godina uspješnog rada usmjerenog na očuvanje i razvoj znanja i umijeća u vezi s proizvodnjom, prenosom i distribucijom električne energije.

Predstavljen je i 121 naučni rad koji su napisala 254 autora i koautora iz zemlje i inostranstva.

Bosanskohercegovački komitet Cigre osnovan je u avgustu 1992. godine. Predsjednik ovog komiteta prof. dr Rusmir Mahmutćehajić od tada do danas zagovara otvorenost, saradnju i povjerenje sa sličnim organizacijama i promovira graditeljsku volju kao dobro svih bh. ljudi u njihovu nastojanju da budu harmoničan dio evropske zajednice naroda i država.

Članovi Bosanskohercegovačkog komiteta Cigre, prema njegovim riječima, čine najmoćniju i najbolje organizovanu strukovnu zajednicu u zemlji.

Tokom minulih godina, između ostalih, bavili su se pitanjima: kako tehnički i ekonomski poboljšati postojeće elektroenergetske strukture; kako planirati i realizovati nove proizvodne i distributivne kapacitete i unaprijediti postojeća znanja o elektroenergetskom sistemu i omogućiti učinkovit transfer novih znanja i iskustava iz svjetskih centara.

Komitet Cigre u BiH tražio je i odgovore na pitanja kako uskladiti opće razvojne vizije bh. društva i njegove privrede i razvoj elektroenergetskog sistema.

Tretirana je i zaštita prirodnog i kulturnog nasljeđa od novih elektroenergetskih objekata, potom uspostava odnosa sa susjedima po pitanju proizvodnje, prenosa i distribucije, poboljšanje odnosa svjetskih tokova kapitala i bh. društvenih

i državnih interesa, te usklađivanje ovog sektora i procesom stabilizacije i pridruživanja u Evropsku uniju.

I referati na ovogodišnjem savjetovanju Cigre bili su posvećeni traganju za novim tehničko-tehnološkim mogućnostima, afirmaciji rezultata zanimljivih istraživanja i budućim investicijama u elektroenergetski sistem koje sve više zaokupljaju pažnju stručne, privredne i ostale javnosti.

Rad u 16 studijskih komiteta obilježen je brojnim pitanjima, raspravama i diskusijama.

Za širu bh. privrednu javnost značaj imaju referati i poruke prezentirani na komitetima za razvoj i ekonomiju sistema, upravljanje i pogon sistema, tržište električne energije, sistem i okolina, male elektrane, materijale i nove tehnologije...

Održana je i redovna Skupština na kojoj je za predsjednika ponovo izabran prof. dr Rusmir Mahmutćehajić.

Odato je priznanje zaslužnim pojedincima i institucijama za saradnju sa Cigre i angažman u radu ovog komiteta.

Tokom savjetovanja nekoliko kompanija prezentiralo je dio proizvodnog programa, te sa poslovnim partnerima upriličilo razgovore o budućoj saradnji.

H. A.

Upozorenje bosanskohercegovačkoj javnosti

BiH treba cjelovitu energetsku strategiju

Kriza zahtijeva što hitnije promjene u dosadašnjem pristupu ovom za BiH presudno važnom području

Na plenarnoj sjednici Skupštine Bosanskohercegovačkog komiteta Međunarodnog vijeća za velike električne sisteme - Cigre, održanoj u Nemu, usvojeno je "Upozorenje bosanskohercegovačkoj javnosti o problemima energetske politike u zemlji".

Preko 300 učesnika iz oblasti energetike, okupljenih na VIII savjetovanju BHK Cigre, smatra da nepostojanje cjelovite energetske politike u BiH ugrožava ukupnu političku, ekonomsku i kulturnu budućnost zemlje.

Trenutno teško stanje u energetici BiH usložnjava nepostojanje bilo kakvog dogovaranja izvršne vlasti u zemlji sa zajednicom stručnjaka i naučnika u ovom području o energetskim problemima i prioritetima. Tumačenja i prijedlozi odluka u vezi sa stanjem i razvojem energetike, koje zastupaju i predlažu neki od organa sadašnje vlasti, posve su neuteemeljeni sa stanovišta struke, pa je njihovo eventualno nametanje opasno i može imati dugoročno razorne posljedice po BiH.

Sadašnja organizacija elektroenergetskog sektora u zemlji ne ispunjava nijedan od bitnih uslova struke

za efikasno funkcionisanje u ovom području, te je treba mijenjati sistemski i dugoročno usmjerenim zahvatima. To znači da treba očuvati i razvijati postojeće kapacitete i provoditi samo one razvojne zahvate koji tome doprinose.

Temeljni i prvi preduslov za zaustavljanje sadašnjih destruktivnih procesa u energetici zemlje je izrada cjelovite energetske strategije BiH. Za njenu izradu odgovorni su, prije svega, nosioci državne politike u zemlji, ali i stručnjaci u ovom području.

Izrada cjelovite strategije BiH ne može biti realizovana kao suma parcijalnih (entitetskih i/ili kompanijskih) strategija razvoja.

Dosadašnje aktivnosti na reformi energetskog sektora, u kojima domaći stručnjaci nisu sudjelovali u potrebnoj mjeri, ne odgovaraju jasnom viđenju energetske budućnosti, niti uvažavaju posebnost bh. društvenih, političkih i ekonomskih prilika. U ovoj nejasnoj situaciji lobističke grupe grade obmanjujuće ideologije o šticećenju "svojih parcijalnih kolektivističkih interesa", što je, smatraju stručnjaci, posve suprotno stabilizaciji BiH države i njenom pridruživanju Evropskoj uniji.

Posve je jasno da je reforma energetskog sektora u BiH zaustavljena i da je dospjela u krizu, što zahtijeva hitne promjene u dosadašnjem pristupu ovom za BiH presudno važnom području.

Na državnom nivou ne postoje organi i institucije koje bi planirale i vodile konsolidaciji energetskog sektora i izgradile osnovu efikasne saradnje sa najbližim okruženjem. Zato je bitan preduvjet izlaska iz krize energetike uspostavljanje tih organa i institucija.

Sadašnje stanje u bh. energetici i nametanje parcijalnih unutarnjih i vanjskih interesa prijete i marginalizaciji zemlje u ovom sektoru unutar oformljene Energetske zajednice jugoistočne Evrope. Sa ovakvom energetsom politikom u zemlji BiH ne može iskoristiti potencijalne prednosti u regiji, tako da one mogu ostati neiskorištene.

Članovi BH komiteta Cigre, najmoćnije strukovne nevladine organizacije u ovom području, iskazuju spremnost za saradnju i nude partnerstvo svim odgovornim akterima energetske politike u zemlji na definisanju optimalnih kratkoročnih i dugoročnih razvojnih programa u ovom sektoru, ističe se na kraju upozorenja javnosti.

H. A.

Usvojen Prijedlog zakona o poljoprivredi

Dom naroda i Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH usvojili su Prijedlog zakona o poljoprivredi.

Ovim se zakonom u FBiH utvrđuju ciljevi i mjere poljoprivredne politike, korisnici prava, definiše se poljoprivredno gazdinstvo, određuje pojam poljoprivrednika, institucionalna podrška, izvještavanje u poljoprivredi i vođenje registra, upravni i inspekcijski nadzor, krivične odredbe, kao i druga pitanja od značaja za poljoprivredu.

Cilj ovog zakona je utvrđivanje okvira za institucionalne strukture, nadležnosti, odgovornosti, linije izvještavanja, propise, mehanizme koordinacije, procese konsultacija, te prava, obaveze i provođenja mjera na svim nivoima vlasti u FBiH, koje su uključene u razvoj sektora poljoprivrede.

Također, zakonom se utvrđuje okvir i mehanizmi za jačanje konkurentnosti i kvalitete poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, te primjenu standarda koji su potrebni za ostvarivanje dinamičnijeg razvoja u oblasti poljoprivrede.

Zakonom se utvrđuju i okvir i mehanizmi koji su potrebni za pripremu pridruživanja EU, te za ispunjavanje obaveza određenih međunarodnim sporazumima u vezi sa sektorom poljoprivrede, prerade i ruralnog razvoja, koje su u nadležnosti FBiH.

Prijedlog mjera razvoja poduzetništva

Vlada FBiH razmatrala je Prijedlog mjera za razvoj poduzetništva u periodu od 2007. do 2010. godine. Mjere predviđene ovim programom predstavljaju sistem poticaja maloj privredi čijom je provedbom moguće osigurati njegov stabilan rast i razvoj. To, uz povećanje broja privrednih subjekata i uposlenih, znači i veću efikasnost i konkurentnost, rast izvoza i bolju prilagođenost evropskom i svjetskom tržištu.

Među preduslovima nužnim za ostvarenje Programa svakako je osiguranje dovoljnih i povoljnih budžetskih sredstava na svim nivoima vlasti. Na osnovu iskustva po kojima za otvaranje jednog radnog mjesta u maloju privredi treba ulaganje od 25.000 do 40.000 KM, to bi za 16.067 novih radnih mjesta do 2010. godine trebalo osigurati nešto više od 400 miliona KM. Pri tome se računa na 180 miliona KM sredstava poslovnih banaka, 60 miliona KM Investicijske banke FBiH, 80 miliona KM kantonalnih i općinskih sredstava, po 32 miliona KM federalnog Zavoda za zapošljavanje i inozemnih izvora finansiranja, te 16 miliona KM federalnog Ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta.

U Programu se pažnja usmjerava na obrazovanje za poduzetništvo, s obzirom na to da dobrom poduze-

tniku nije dovoljno poznavati samo struku i tehnologiju, već i planiranje, vođenje, upravljanje, kontrolu, marketing i finansijsko poslovanje.

Tehnička dokumentacija

Federalna Vlada je donijela Uredbu o vrsti, sadržaju, označavanju i čuvanju, te kontroli i nostrifikaciji investiciono-tehničke dokumentacije investicionih objekata. Ona se odnosi na skup svih radnji učesnika u izgradnji od prvih ideja investitora do puštanja izgrađenog objekta u upotrebu i treba da osigura jedinstven standard i sadržaj u pripremi i rukovođenju investiciono-tehničkom dokumentacijom građevina koje su od značaja za Federaciju.

Nacrt zakona o internoj reviziji u javnom sektoru FBiH

Vlada FBiH je utvrdila Nacrt zakona o internoj reviziji u javnom sektoru FBiH, kao sastavni dio reforme u upravljanju javnim izdacima u zemljama u tranziciji i izraz potrebe da se sistemski urede interna finansijska kontrola i revizija.

Nacrtom federalnog zakona se utvrđuje nadležnost, principi, uspostava, procedure i aktivnosti interne revizije, te izvještavanje i druga pitanja vezana za internu reviziju u javnom sektoru u FBiH. Njegove odredbe odnose se na sve budžetske korisnike u Federaciji BiH: Federaciju, kantone, gradove, općine i vanbudžetske fondove.

Interna revizija u Federaciji vršiće se uspostavom jedinica za internu reviziju u okviru organizacija (svi korisnici javnih sredstava) koje ispunjavaju jedan od Zakonom utvrđenih uvjeta (ukupan godišnji budžet, broj zaposlenih, kompleksnost transakcija i stepen rizika koji je uključen), dok za organizacije koje ne ispunjavaju te uvjete internu reviziju obavljaju jedinice oformljene u tu svrhu pri ministarstvima, odnosno službama za finansije.

Nacrtom zakona predviđeno je osnivanje Centralne harmonizacijske jedinice u FBiH u Federalnom ministarstvu finansija koja je ovlaštena za razvoj u oblasti interne revizije i nadzor nad implementacijom svih važećih propisa o internoj reviziji od

jedinica za internu reviziju i koordinaciju njihovog rada.

Poticaaj proizvodnji

Kroz grantove koji se realiziraju posredstvom nadležnih federalnih ministarstava, između ostalog, je predviđeno 15,5 miliona KM za poticaj proizvodnji i prestrukturiranju industrije i rudarstva, pet miliona maraka za liječenje oboljelih od hepatitisa C i težih oblika hepatitisa B, 51 milion za poticaje poljoprivredi, deset miliona maraka za poticaj poduzetništvu i obrtu, dok su kapitalni grantovi u oblasti prometa i komunikacija predloženi u iznosu od 10,3 miliona KM.

Razvojna banka

Vlada FBiH je utvrdila i u parlamentarnu proceduru po skraćenom postupku uputila Prijedlog zakona o razvojnoj banci FBiH.

Cilj ove finansijske institucije jeste promicanje ukupnog društvenog i ekonomskog razvoja FBiH.

Među ciljevima ove banke su finansiranje obnove i razvoja i povećanje uposlenosti, finansiranje privredne infrastrukture, unapređenje poljoprivredne proizvodnje, ruralni razvitak i poticanje izgradnje savremenih poljoprivredno-turističkih ekonomija, poticanje izvoza, potpora razvitku malog i srednjeg poduzetništva i tako dalje.

Kapital RB FBiH u stopostotnom je vlasništvu FBiH. Postojeći kapital Investicijske banke FBiH danom stupanja na snagu ovog zakona postaje kapitalom RB FBiH, a uvećava se za 400.000.000 KM koji će se obezbijediti u jednakim obrocima u federalnom budžetu od 2007. do 2010. godine.

Razvojna banka FBiH, sa sjedištem u Sarajevu, može osnivati svoje organizacijske dijelove, a nad njom se ne mogu provoditi stečaj niti likvidacija. Za njezine obveze jamči FBiH, i to neopozivo i na prvi poziv, te bez izdavanja posebne jemstvene isprave.

Zakonom je precizirano kako Banka ne posluje s ciljem ostvarivanja dobiti.

Kada, na zahtjev FBiH, odobri plasman sredstava ispod tržišnih uslova, FBiH će iz budžeta nadoknaditi Banci razliku do visine prihoda koji bi bili ostvareni pod uobičajenim tržišnim okolnostima.

Utvrđeni prijedlozi tri zakona iz oblasti porezne politike

Zakon o porezu na dobit primjenjivaće se od 1. januara 2008. godine

Vlada Federacije BiH je utvrdila i u parlamentarnu proceduru uputila tri prijedloga zakona iz oblasti fiskalne politike, o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima, o porezu na dohodak, te o porezu na dobit

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima utvrđeno je da osnovicu za obračun doprinosa predstavlja novčani i svaki drugi primitak, bez obzira na oblik isplate, oporeziv porezom na dohodak, koji je poslodavac isplatio ili bio dužan isplatiti zaposleniku na temelju radnog odnosa.

Ta plaća ne može biti niža od one utvrđene Općim kolektivniom ugovorom. Iznimno, u tekstilnoj, kožarskoj i industriji obuće i niskoakumulacijskim djelatnostima esnafskih zanata, te u poljoprivredi i ugljenokopima, osnovica se utvrđuje kao umnožak prosječne mjesečne plaće u FBiH i koeficijenta 0,25.

Stope doprinosa iz osobnih primanja i drugih prihoda osiguranika su: 17 posto za mirovinsko i invalidsko, 12,5 posto za osnovno zdravstveno, te 1,5 posto za osiguranje od nezaposlenosti.

Na teret poslodavca se obračunavaju, na isplaćena osobna primanja, za ove nakane stope od šest, četiri i 0,5 posto, dok za poduzetnike vrijede stope od 23, zatim 16,5 i dva posto.

U setu zakona u okviru sveobuhvatne reforme poreznog sistema u FBiH je i Zakon o porezu na dohodak, čiji je cilj prevazilaženje raznolikosti sadašnje regulative na teritoriju FBiH. Na ovaj način se izbjegava višestruko oporezivanje istih prihoda fizičkih osoba kao posljedice Ustavom propisane nadležnosti po kojoj fiskalnu politiku kreiraju i vode i FBiH i kantonalne vlasti.

U smislu ovog zakona, oporeziv je dohodak koji rezident FBiH ostvari na ili van teritorija BiH obavljajući samostalnu ili nesamostalnu djelatnost, zatim dohodak po osnovu imovine i imovinskih prava, ulaganja kapitala, sudjelovanja u nagradnim i igrama na sreću.

Stopa poreza na dohodak je progresivna tako da na godišnju poreznu osnovicu do 10.800 KM iznosi 10 posto, a na dio godišnje porezne osnovice koja prelazi taj iznos stopa je 15 posto.

Osnovni osobni odbitak, koji pripada svakom poreznom obvezniku i na koji se ne plaća porez, iznosi 3.600 KM godišnje. Uz to, obveznik koji izdržava članove uže obitelji i po osnovi vlastitog ili invaliditeta članova obitelji koje izdržava ima pravo na povećanje osobnog odbitka.

Predviđeno je da, zbog tehničkih priprema, Zakon o doprinosima i Zakon o porezu na dohodak krenu u primjenu od 1. januara 2009. godine.

Zakon o porezu na dobit trebao bi se primjenjivati od 1. januara 2008. godine.

U septembru 521.288 nezaposlenih

Prema podacima entitetskih zavoda za zapošljavanje i Zavoda za zapošljavanje Brčko Distrikta BiH, na kraju septembra ove godine na evidencijama službi za zapošljavanje u BiH prijavljeno je 521.288 nezaposlenih, što u odnosu na 31. avgust ove godine predstavlja smanjenje za 1.402 osobe ili 0,27 odsto

Od ukupnog broja osoba koja traže zaposlenje, 250.071 ili 47,99 odsto su žene. Broj registriranih nezaposlenih žena u septembru je manji za 240 ili 0,10 odsto u odnosu na prethodni mjesec. Prvi put zaposlenje traži 138.165 žena ili 55,25 odsto od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih žena u BiH.

Posmatrano prema kvalifikacionoj strukturi evidentiranih nezaposlenih osoba u BiH, u septembru je najveći broj evidentiranih nezaposlenih osoba sa trećim stepenom obrazovanja, kvalifikovanih radnika (KV), njih 186.869 ili 35,85 odsto, te NKV radnika, njih 175.247 ili 33,62 odsto.

Nezaposlenih osoba sa fakultetskim obrazovanjem, višom i visokom stručnom spremom (VSS i VŠS) je 18.287 ili 3,51 odsto.

Od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih u septembru je bilo

15.466 novoprijavljenih koji traže posao, a broj osoba brisanih sa evidencije zavoda i službi za zapošljavanje je 15.061.

Od ukupnog broja brisanih osoba sa evidencije, 7.329 ili 48,66 odsto je brisano po osnovu zapošljavanja.

U septembru su poslodavci za vodima i službama zapošljavanja u BiH prijavili 3.842 potreba za zapošljavanjem novih radnika, a istovremeno su registrirane 5.994 osobe kojima je prestao radni odnos.

U skladu sa važećim entitetskim zakonima i zakonom Brčko Distrikta BiH, u septembru je novčanu naknadu koristilo 8.203 osobe ili 1,57 odsto od ukupnog broja registrovanih nezaposlenih osoba.

Pravo na zdravstvenu zaštitu ostvarila je 326.671 osoba ili 62,67 odsto od ukupno registrovane nezaposlenosti u BiH.

Registrirana nezaposlenost u sep-

tembru u Federaciji BiH, u odnosu na prošli mjesec, se povećala za 1.131 osobu ili za 0,30 odsto, dok se u Republici Srpskoj registrirana nezaposlenost smanjila za 1.563 osoba ili 1,14 odsto.

U Brčko Distriktu BiH registrirana nezaposlenost se smanjila za 970 osoba ili 5,96 odsto.

Vlada FBiH **O radu FZZZ od 2001. do 2007. godine**

Vlada Federacije BiH prihvatila je Analizu o radu Federalnog zavoda za zapošljavanje (FZZZ) od 2001. do 2007. godine koju je, na temelju Zaključaka od 6. septembra ove godine, sačinilo Federalno ministarstvo rada i socijalne politike. Analiza pokazuje da Zavod nije uspio uspostaviti kontrolu namjenskog trošenja sredstava dodijeljenih za programe aktivnog zapošljavanja. Nije uspostavljena i procedura za kontrolu kredita iz revolving linije, a menadžment FZZZ nije uspostavio efikasan sistem interne kontrole, što je dovelo do nezakonitog korištenja i evidentiranja sredstava.

Konstatovano je da Akt o sistematizaciji Zavoda, kad je u pitanju radno mjesto izvršnog direktora, nije usaglašen sa Statutom. Analizom su utvrđene i nepravilnosti u finansijskom poslovanju u pogledu isplata plaća i drugih naknada.

Ne može se pozitivno ocijeniti ni saradnja FZZZ-a sa resornim ministarstvom, a ni Upravni odbor (UO) Zavoda nije formirao savjetodavnu komisiju u zakonom predviđenom roku.

Vlada FBiH je zadužila Federalno ministarstvo rada i socijalne politike da sačini prijedlog razrješenja direktora FZZZ i prijedlog imenovanja v.d. direktora prema zakonu.

Vlada FBiH je naložila i da se sistematizacija Zavoda uskladi sa njegovim Statutom.

U septembru registrovano 676.087 zaposlenih

Prema podacima Agencije za statistiku BiH, u septembru ove godine broj zaposlenih u pravnim osobama u BiH iznosio je 676.087, što je više za 0,2 odsto u odnosu na avgust ove godine.

Od ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama, 262.501 je žena, što predstavlja povećanje za 0,6 odsto u odnosu na mjesec ranije.

Broj nezaposlenih u septembru je manji za 0,2 odsto, a broj nezaposlenih žena za 0,1 odsto u odnosu na avgust 2007. godine.

Stopa registrirane nezaposlenosti u septembru iznosila je 43,5 odsto, a za žene 48,8 odsto.

Broj nezaposlenih u aprilu iznosio je 533.652, a u apsolutnom iznosu broj nezaposlenih povećao se za 28.898 osoba.

Najveći broj nezaposlenih osoba jeste sa VKV i KV kvalifikacijom, njih 191.332, slijede osobe sa NK kojih je registrirano 174.904 i osobe sa SSS, njih 117.931.

Najmanji broj nezaposlenih je sa VŠS, i to 7.839, slijede osobe sa VSS (10.415), uključujući doktore nauka i magistre.

Udio ženske populacije u broju nezaposlenih iznosi 47,9 odsto ili u apsolutnom iznosu 249.759 osoba ženskog spola.

I u ženskoj populaciji najveći broj nezaposlenih osoba su NK, njih 86.546, slijede KV, VKV i osobe sa SSS.

Utvrđeni nacrti budžeta FBiH za 2008. godinu i zakona o njegovu izvršenju

Vlada Federacije BiH utvrdila je i u parlamentarnu proceduru uputila Nacrt budžeta Federacije BiH za 2008. godinu i Nacrt zakona o njegovu izvršenju

Prema Nacrtu, budžet bi trebao iznositi 1.746.697.278 KM, što je 160,4 miliona KM, odnosno 10,1 posto više od rebalansiranog ovogodišnjeg budžeta.

Pri tome, analitičke procjene ukazuju na mogućnost da iz budžeta za 2007. godinu u sljedeću budžetsku godinu bude preneseno oko 150.000.000 KM neraspoređenog viška prihoda.

Najveću stavku na prihodovnoj strani čine prihodi od indirektnih poreza s Jedinstvenog računa koji pripadaju Federaciji BiH.

Oni su planirani u iznosu od 1.196.308.540 KM, što je 116,3 miliona KM više od planiranih u budžetu za 2007. godinu.

Dio budžeta u iznosu od 707 miliona KM odnosi se na ispunjenje zakonom utvrđenih obaveza iz nadležnosti federalnih ministarstava za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata, rada i socijalne politike i raseljenih osoba i izbjeglica.

Kroz grantove koji se realiziraju posredstvom nadležnih federalnih ministarstava, između ostalog, predviđeno je 15.500.000 KM za poticaj proizvodnji i prestrukturiranju industrije i rudarstva, 5.000.000 KM za liječenje oboljelih od hepatitisa C i težih oblika hepatitisa

B, 51.000.000 KM za poticaje poljoprivredi, 10.000.000 KM za poticaj poduzetništvu i obrtu, dok su kapitalni grantovi u oblasti prometa i komunikacija predloženi u iznosu od 10,3 miliona KM.

Vlada je utvrdila i Nacrt zakona o izvršenju budžeta Federacije za 2008. godinu kojim su precizirani prioriteti.

Na prvom mjestu su otplate kamata i inozemnih dugova, zatim transfer za invalidnine i braniteljska davanja i invalidnine za neratne invalide i civilne žrtve rata.

Na trećem mjestu je transfer za poljoprivredu, a potom za raseljene i izbjegle osobe.

Slijedi transfer za liječenje hepatitisa C i težih oblika hepatitisa B i multipleskleroze, a iza toga plaće i naknade svih zaposlenih, te tekući transferi kantonima i nižim razinama vlasti, javnim poduzećima i za kapitalne investicije.

Zakonski urediti poticaje za razvoj brdsko-planinskih i područja posebne zaštite

Vlada FBiH, opredijeljena da osigura što ravnomjerniji razvoj svih područja u FBiH, podržala je na sjednici u Sarajevu inicijativu da se zakonski uredi pitanje podsticaja za razvoj područja posebne zaštite i brdsko-planinskih područja na nivou FBiH.

Ovim će se prvi put u FBiH regulisati način podsticanja bržeg razvoja područja sa otežanim uvjetima života koji dovode do njihove depopulacije.

Na prijedlog Federalnog ministarstva prostornog uređenja formirana je međuresorna komisija koja će, na osnovu rasprave, za jednu od sljedećih sjednica Vlade, pripremiti Prednacrt zakona o poticajima za razvoj područja posebne zaštite i brdsko-planinskih područja na nivou FBiH.

Dokument okvirnog budžeta od 2008. do 2010.

Vlada FBiH je razmatrala i usvojila Dokument okvirnog budžeta (DOB) od 2008. do 2010. godine koji predstavlja dio Srednjoročnog okvira rashoda za ovo razdoblje, a rađen je u skladu sa Zakonom o budžetima u FBiH. Ovaj dokument, kao i slični doneseni prethodnih godina, ima za cilj utvrđivanje strateške osnove za raspodjelu budžetskih sredstava, na principima određivanja ekonomskih i društvenih prioriteta.

U ovaj dokument ugrađena su, u maksimalno mogućoj mjeri, mišljenja i stavovi svih federalnih ministarstava, a biće usuglašen s budžetom za 2008. godinu, kada on bude usvojen.

Polazeći od temeljnih makroekonomskih pokazatelja u FBiH u 2007. godini, može se očekivati daljnji rast bruto domaćeg proizvoda (BDP).

Industrijska proizvodnja trebala bi rasti po stopi od 6,4 do 7,5 posto, u građevinarstvu se očekuje rast od 16 do 16,3 posto, a u oblasti prevoza do 11,5 posto.

Očekivana stopa rasta u turizmu je od 1,9 do 2,2 posto od 2008. do 2010. godine.

Od 2008. do 2010. godine će se sistematski raditi na zakonskoj regulativi radi uređenja oblasti rada, upošljavanja i smanjenja rada na crno, te povećanja mobilnosti radne snage.

U dijelu DOB-a, koji se odnosi na sektor potrošnje, navodi se kako će ukupna konsolidirana potrošnja u FBiH s 41,57 posto BDP-a u 2007. postepeno opadati, te u 2010. iznositi 36,16 posto BDP-a.

Najveća potrošnja odnosi se na socijalnu pomoć i skrb - od 2,23 milijarde KM u 2008. godini do 2,34 milijarde KM u 2010. godini.

Usvojen Prijedlog zakona o finansijskoj konsolidaciji JP ŽFBiH

Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH usvojio je Prijedlog zakona o finansijskoj konsolidaciji Javnog preduzeća Željeznice FBiH iz Sarajeva za period od 1. januara 2008. do 31. decembra 2012. godine.

Ovaj zakon predložila je Federalna vlada po hitnom postupku.

Ministar prometa i komunikacija FBiH Nail Šećkanović istakao je u obraćanju zastupnicima na sjednici u Sarajevu da je 179,8 miliona KM potrebno za finansijsku konsolidaciju ŽFBiH, što podrazumijeva i izmirivanje dijela obaveza nastalih na osnovu kredita.

“Od ukupnog predloženog iznosa, 61,7 miliona KM potrebno je za narednu godinu, a dio novca za 2008. god-

inu - 10,8 miliona KM, biće vraćen u budžet FBiH”, kazao je Šećkanović.

Kao jedan od razloga za hitno donošenje naveo je da će zakon biti ključan za fokusiranje menadžmenta na obnovu i razvoj ŽFBiH.

Zastupnica Demokratske narodne zajednice (DNZ) BiH Hafeza Sabljaković istakla je da je ovaj zakon “vrhunac korupcije, kriminala i lopovluka”.

“FBiH će iz svog budžeta pokrivati gubitake, jer je od rata FBiH dobila oko 450 miliona KM međunarodnih kredita za željeznice, a rezultata nije bilo”, rekla je H. Sabljaković.

Vlada FBiH ističe da politika privatizacije u FBiH u osnovi treba biti ubrzana, te predviđa prelazak na tržišno privređivanje privatizacijom ukupnog državnog kapitala većeg od 51 posto, kao i razvoj primarnog i sekundarnog tržišta kapitala.

Zbog podrške ubrzanom razvoju, ostvarenje prihoda od privatizacije strateških preduzeća treba iznositi oko četiri milijarde KM, a donošenje zakona o kontroli privatizacije je propratni akt, čije donošenje predlaže Vlada u ovom svom materijalu.

Željeznice prevezle 314.000 putnika

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, za devet mjeseci ove godine u željezničkom putničkom prevozu prevezeno je ukupno 314.000 putnika i ostvareno 23.620.000 putničkih km, što je u odnosu na isti period prošle godine manje za 1,6 odsto putničkih km, a broj prevezenih putnika veći je za jedan odsto.

U željezničkom teretnom prevozu prevezeno je 5.147.000 tona robe, a ostvareno 512.893.000 tonskih km, što je u odnosu na isti period prošle godine više za 4,6 odsto prevezene robe i manje za 5,7 odsto tonskih km.

U zračnim lukama u odnosu na isti period 2006. godine promet putnika veći je za 7,2 odsto, fiksni telefonski razgovori u minutama veći su za 0,2 odsto, mobilni telefonski razgovori u minutama veći su za 19,7 odsto, dok je Internet trajanje konekcije u minutama manje za 1,5 odsto, a broj poslanih SMS poruka veći je za 13,1 odsto.

Tražnja - Ponuda

CREATIV Novi mediji d.o.o.

M. Kuzmiča 7, 9000 Murska Sobota, Slovenija

E-mail: info@creativ.si

Web: www.creativ.si

Telefon: 00386 2 531 1450

Tražimo partnera za distribuciju našeg programa (software) na tržištu Federacije BiH. Program je namijenjen fotografima, koji izrađuju fotografije iz digitalnih fotoaparata.

Privredna/Gospodarska komora Federacije BiH je posredstvom Ambasade Republike Mađarske u BiH dobila informaciju o objavljivanju tendera od Ministarstva financija Republike Mađarske koji se odnosi na dva pravna subjekta:

- Nemzeti Lóverseny Kft. Nacionalna konjička kompanija sa ograničenom odgovornosti, a u svojstvu prodaje 100% državnog kapitala u nominalnoj vrijednosti HUF 1.448.000.

- Magyar Lóversenyfogadást Szervező Kft. Nacionalna konjička kladioničarska kompanija s ograničenom odgovornosti, a u svojstvu prodaje 100% državnog kapitala nominalne vrijednosti HUF 1.000.000.

Kontakt:

Ambasada Republike Mađarske
Ekonomski savjetnik: Erika

Dudas

Telefon: 00387 33 205 302

Faks: 00387 33 268 930

Splitska 3, Sarajevo

E-mail: hung.emb@bih.net.ba

Dizajner (mašinski dizajn, inženjering i konsultacije)

Kompanija dizajnira, projektuje i nudi konsultacije u mašinskoj industriji, naročito u hidraulici i servo hidraulici, kao i u drugim oblastima inženjerskog dizajna. Dizajnira specijalne mašine, elektro i hidraulične pogone, varene konstrukcije, pristroje i pomoćne alate. Dizajn je podržan pomoću programom Pro-Engineer ili Auto-CAD i u skladu je sa ISO standardom.

Nudimo i usluge inženjeringa, razmjenjujemo CAD podatke, prevodimo i plotiramo crteže, istražujemo i pronalazimo proizvođača, kao i kontrolu kvalitete finalnog proizvoda.

Adresa: Envera Šehovića 50/1, Sarajevo, BiH

E-mail: A.dzonlic@gmail.com

Telefon: 033613835,

GSM: 062386297

Rekordni prihodi

Uprava za indirektno oporezivanje (UIO) BiH je od početka godine na Jedinostveni račun prikupila 4,485 milijardi KM prihoda. Kad se od ovog iznosa odbije 545 miliona KM koliko je UIO vratila poreskim obveznicima koji su ostvarili pravo na povrat PDV-a, ostane neto iznos prikupljenih prihoda od 3,940 milijardi KM za raspodjelu korisnicima.

I u ovoj godini biće premašeni planirani prihodi u iznosu od 4,140 milijardi KM, a procjene su da će ovaj ambiciozni plan u 2007. godini biti premašen za oko 400 miliona KM.

Prihodi s Jedinostvenog računa se dijele u skladu sa Zakonom o uplatama na Jedinostveni račun i raspodjeli prihoda i u skladu s odlukama Upravnog odbora o koeficijentima za raspodjelu prihoda.

Tako je zaključno sa 11. novembrom 2007. godine za finansiranje državnih institucija sa Jedinostvenog računa izdvojeno 543 miliona KM. Federaciji BiH je u toku ove godine s Jedinostvenog računa doznačeno 2,263 milijarde KM, Republici Srpskoj 1,107 milijardi KM i Distriktu Brčko 122 miliona KM.

UIO od 22. oktobra 2007. godine provodi i Odluku Upravnog odbora o konačnom poravnanju raspodjele prihoda od indirektnih poreza u 2005. godini, prema kojoj je FBiH dužna vratiti 29.016.933 KM, od čega RS-u 26.879.832 KM, a Distriktu Brčko 2.137.101 KM.

Poravnanje se provodi svakog radnog dana i provodiće se do 30. novembra 2007. godine kada će biti zatvoren kompletan iznos od

29.016.933,00 KM, koji FBiH duguje RS i Distriktu Brčko po osnovu poravnanja raspodjele prihoda od indirektnih poreza s Jedinostvenog računa UIO u 2005. godini.

Odluku o konačnom poravnanju raspodjele prihoda od indirektnih poreza u 2005. godini donio je Upravni odbor UIO, 26. juna 2007. godine, na osnovu konačnog izvještaja neovisne revizorske kuće Deloitte.

Agencija za statistiku BiH

Inflacija u oktobru 2,1 odsto

Inflacija u BiH u oktobru ove godine u odnosu na septembar bila je 2,1 odsto

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni finalne potrošnje (COICOP), u oktobru su najviše porasle cijene stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih energenata za 11,5 odsto, hrane i bezalkoholnih pića za dva odsto, restorana i hotela za 1,5 odsto, namještaja, kućanskih uređaja i redovnog održavanja kuće za 0,7 odsto, obrazovanja za 0,3 odsto, alkoholnih pića i duhana za 0,2 odsto, rekreacije i kulture za 0,1 odsto, te ostalih dobara i usluga za 0,1 odsto.

U odjeljku stanovanje, voda, struja, plin i ostali energenti do povećanja cijena došlo je zbog prelaska na zimsku tarifu za električnu energiju, čime su cijene električne energije porasle, u prosjeku, za 37,60 odsto.

U odjeljku hrana i bezalkoholna pića veliki rast cijena u oktobru zabilježen je kod maslaca (16,88 odsto), jestivog ulja (10,22 odsto) i tvrdokornog sira (10,50 odsto). Visok je i sezonski porast cijena nekih vrsta povrća i voća kao što su krastavac (38,37 odsto), paprika (31,79 odsto), prokula (21,16 odsto), zamrznuti grašak (11,03 odsto), te banane (7,90 odsto) i šljive (7,39 odsto).

U pogledu osnovnih živežnih namirnica, od jula do oktobra ove godine maslac je poskupio za 56,50 odsto, jestivo ulje za 33,70 odsto i hljeb za 8,31 odsto. U odnosu na baznu 2005. godinu maslac je poskupio za 90,77 odsto, jestivo ulje za 51,71 odsto i hljeb za 18,85 odsto.

Rast cijena u odjeljku stanovanje, voda, struja, plin i ostali energenti imao je uticaj na rast inflacije u oktobru 2007. godine od 2,8 odsto, dok je rast cijena u odjeljku hrana i bezalkoholna pića uticao na inflaciju sa 0,6 odsto. U ostalim odjeljcima kretanje cijena je bilo manje.

Godišnja inflacija u BiH u oktobru ove godine iznosila je tri odsto.

Na godišnjem nivou najveći rast cijena je bio u odjeljcima hrana i bezalkoholna pića (za 6,8 odsto), obrazovanje (za 4,1 odsto), restorani i hoteli (za 3,2 odsto), prevoz (za 2,7 odsto) i veze (za 2,1 odsto).

U 27 evropskih zemalja godišnja inflacija u septembru 2007. godine iznosila je 2,2 odsto, dok je u BiH bila 1,7 odsto.

Najuspješniji Raiffeisen Brokers

U oktobru 2007. godine najveći promet ostvarila je brokerska kuća Raiffeisen Brokers Sarajevo u iznosu od 13.747.205 KM. Slijede AWBroker Sarajevo sa 12.423.403 KM i VGT Broker Visoko sa 10.373.094 KM.

Prvo mjesto po broju zaključenih transakcija na tržištu SASE zauzima, također, Raiffeisen Brokers Sarajevo, sa 1.695 zaključenih transakcija, slijede Eurohaus Sarajevo sa 1.659 sklopljenih transakcija i VGT Broker Visoko sa 1.479 transakcija.

Robni promet s inostranstvom od 1,8 milijardi KM

U oktobru 2007. godine BiH je ostvarila ukupan robni promet s inostranstvom u vrijednosti od 1,8 milijardi KM, od čega se na izvoz odnosi 534,5 miliona KM ili 28,9 odsto, a na uvoz 1,3 milijarde KM ili 71,1 odsto, podaci su Agencije za statistiku BiH.

U okviru ukupno ostvarenog vanjskotrgovinskog prometa BiH u posmatranom mjesecu, pokrivenost uvoza izvozom iznosi 40,6 odsto.

Od januara do oktobra ove godine ostvaren je izvoz u vrijednosti od 4,9 milijardi KM, što je za 15,5 odsto više u odnosu na isti period prethodne godine, dok je uvoz iznosio 11,4 milijarde KM, što je za 23,9 odsto više u odnosu na isti period prethodne godine. U istom periodu pokrivenost uvoza izvozom bila je 43,3 odsto, dok je trgovinski deficit iznosio 6,5 milijardi KM.

U pogledu geografske distribucije robnog prometa s inostranstvom, za deset mjeseci ove godine BiH je najviše izvozila u Hrvatsku, u vrijednosti od 921,8 miliona KM, što je 18,6 odsto od ukupno ostvarenog izvoza.

Posmatrano prema regionalnim grupacijama, od januara do oktobra ove godine BiH je najviše izvozila u Evropsku uniju i to u Italiju, u vrijednosti od 656,7 miliona KM, što je 13,3 odsto od ukupno ostvarenog izvoza. U istom periodu, BiH je najviše uvozila iz Hrvatske, u vrijednosti od dvije milijarde KM, što je 17,7 odsto od ukupno ostvarenog uvoza.

Posmatrano prema regionalnim grupacijama, od januara do oktobra 2007. godine najviše je uvozila iz EU, iz Njemačke, u vrijednosti od 1,4 milijarde KM, što je 12,3 odsto od ukupnog ostvarenog uvoza.

Najveće učešće u izvozu ostvareno u sektoru "Obični metali"

Prema podacima Agencije za statistiku BiH, posmatrano prema sektorima Harmoniziranog sistema (HS), odnosno Carinske tarife BiH, u oktobru ove godine najveće učešće u izvozu ostvareno je u sektoru "Obični metali i proizvodi od običnih metala", sa ukupnom vrijednošću od 136 miliona KM, što iznosi 25,4 odsto od ukupnog izvoza.

Značajan obim izvoza ostvaren je u sektoru "Mašine: elektrotehnička oprema", sa ukupnom vrijednošću od 74,6 miliona KM, što iznosi 14 odsto od ukupnog izvoza.

Od januara do oktobra ove godine, najveće učešće u izvozu ostvareno je u sektoru "Obični metali i proizvodi od običnih metala", sa ukupnom vrijednošću od 1,4 milijarde KM, što iznosi 28,8 odsto od ukupnog izvoza.

Značajan obim izvoza ostvaren je u sektoru "Mašine: elektrotehnička oprema", sa ukupnom vrijednošću od 633,8 miliona KM, što iznosi 12,8 odsto od ukupnog izvoza.

U oktobru ove godine najveće učešće u uvozu ostvareno je u sektoru "Mašine: elektrotehnička oprema", sa ukupnom vrijednošću od 224,1 milion KM, što iznosi 17 odsto od ukupnog uvoza, a značajan obim uvoza ostvaren je i u sektoru "Mineralne tvari", sa ukupnom vrijednošću od 195,4 miliona KM, što iznosi 14,8 odsto od ukupnog uvoza.

Od januara do oktobra ove godine, najveće učešće u uvozu ostvareno je u sektoru "Mašine: elektrotehnička oprema", sa ukupnom vrijednošću od 1,9 milijardi KM, odnosno 16,5 odsto od ukupnog uvoza.

Značajan obim uvoza ostvaren je u sektoru "Mineralne tvari", sa ukupnom vrijednošću od 1,7 milijardi KM, što iznosi 14,7 odsto od ukupnog uvoza.

Građevinski radovi u inostranstvu

Agencija za statistiku BiH objavila je podatke o građevinskim radovima u inostranstvu u trećem tromjesečju 2007. godine, prema kojima je vrijednost novih narudžbi bila za 56,5 odsto manja u odnosu na isti period prošle godine.

Od januara do septembra ove godine, vrijednost novih narudžbi bila je manja za 37,9 odsto u odnosu na isti period prošle godine.

Vrijednost izvršenih radova u trećem tromjesečju 2007. godine manja je za 33,5 odsto u odnosu na isti period prošle godine, a za devet mjeseci ove godine manja je za 2,9 odsto u odnosu na isti period 2006. godine.

Cijene proizvođača industrijskih proizvoda više za 4,6 odsto

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, ukupne cijene proizvođača industrijskih proizvoda u oktobru ove godine više su za 4,6 odsto u odnosu na prethodni mjesec

Posmatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, cijena energije je viša za 14,9 odsto, intermedijarnih proizvoda i netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,8 odsto, te trajnih proizvoda za široku potrošnju za 0,5 odsto.

U ostalim industrijskim grupacijama cijene se nisu mijenjale.

U području opskrbe električnom energijom, plinom i vodom cijene su više za 21,9 odsto, u području prerađivačke industrije za 0,8 odsto, dok su u području rudarstva niže za 0,5 odsto.

Posmatrano po odjeljcima, rast cijena je registriran kod opskrbe električnom energijom, plinom, parom i toplom vodom za 23,3 odsto (primjena višeg sezonskog tarifnog stava), proizvodnje celuloze, papira i proizvoda od papira za 4,9 odsto, proizvodnje hrane i pića za 2,9 odsto, proizvodnje koksa, naftnih derivata i nuklearnog goriva za 1,3 odsto.

Kod proizvodnje namještaja cijena je porasla za 0,7 odsto, proizvodnje proizvoda od gume i plastike za 0,6 odsto, proizvodnje metala za 0,5 odsto i proizvodnje ostalih nemetalnih mineralnih proizvoda za 0,3 odsto.

Pad cijena je registriran kod proizvodnje kemikalija i kemijskih proizvoda za 8,1 odsto, proizvodnje električnih strojeva i aparata za 3,3 odsto, vađenja ostalih ruda i kamena za 0,8 odsto, a kod vađenja ugljena i treseta za 0,4 odsto.

U ostalim odjeljcima cijene se nisu mijenjale u ovom mjesecu.

Ukupne cijene proizvođača industrijskih proizvoda u oktobru 2007. godine više su za 7,9 odsto u odnosu na prosječne cijene iz 2006. godine.

U odnosu na decembar 2006. godine više su za 3,4 odsto, a u odnosu na isti mjesec prethodne godine za 3,9 odsto.

Za deset mjeseci ove u odnosu na isti period prethodne godine cijene proizvođača industrijskih proizvoda više su za 4,7 odsto.

Cijene na malo više za 1,4 odsto

Ukupne cijene na malo u oktobru ove godine više su za 1,4 odsto u odnosu na prethodni mjesec, s tim da su cijene industrijskih prehrambenih proizvoda više za 3,4 odsto.

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, cijene industrijskih neprehrambenih proizvoda više su za 1,3 odsto, pića jedan odsto i usluga za 0,1 odsto.

Cijene poljoprivrednih proizvoda niže su za dva odsto, dok se cijena duhana nije mijenjala.

Ukupne cijene na malo u oktobru više su za 3,6 odsto u odnosu na prosječne cijene iz 2006. godine i 2,8 odsto u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Za deset mjeseci ove u odnosu na isti period prethodne godine cijene na malo su više za 1,7 odsto.

Ukupni troškovi života u oktobru viši su za 1,8 odsto u odnosu na prethodni mjesec, s tim da su troškovi života za robu viši za 2,2 odsto, ogrev i osvijetljenje 9,7 odsto (zbog primjene višeg sezonskog tarifnog stava), stanovanje 3,8 odsto, odjeću i obuću za 3,1 odsto, prehranu 1,9 odsto, opremu stana (pokućstvo) za 1,1 odsto, duhan i piće 0,4 odsto, higijenu i njegu zdravlja i prometne i telekomunikacijske usluge za 0,2 odsto.

Troškovi života za usluge se nisu mijenjali u ovom mjesecu.

Ukupni troškovi života u oktobru 2007. godine viši su za 2,4 odsto u odnosu na prosječne troškove iz 2006. i za 2,7 odsto u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Za deset mjeseci ove u odnosu na isti period prethodne godine troškovi života su viši za jedan odsto.

Industrijska proizvodnja viša za 12,7 odsto

Industrijska proizvodnja u Federaciji BiH u oktobru ove godine u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine veća je za 12,7 odsto. U odnosu na proizvodnju iz istog mjeseca prošle godine industrijska proizvodnja veća je za 8,3 odsto, dok je u odnosu na septembar ove godine veća za 0,3 odsto.

Posmatrano po područjima industrijskih djelatnosti, u oktobru 2007., u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz prošle godine, industrijska proizvodnja u području rudarstva veća je za 22 odsto, u području prerađivačke industrije veća je za 15,7 odsto, a u području opskrbe električnom energijom, plinom i vodom manja je za 2,2 odsto.

Posmatrano po glavnim industrijskim grupacijama industrijskih proizvoda od januara do oktobra ove godine u odnosu na isti period 2006. godine, proizvodnja bilježi povećanje kapitalnih proizvoda za 42,7 odsto, trajnih proizvoda za široku potrošnju za 30,7 odsto, netrajnih proizvoda za široku potrošnju za 23,3 odsto, intermedijarnih proizvoda, osim energije za 9,6 odsto, dok je zabilježeno smanjenje proizvodnje energije za 3,2 odsto.

Potrošačka korpa 528 KM

Izdaci za prehranu i piće, prema potrošačkoj korpi koju objavljuje Federalni zavod za statistiku, u oktobru ove godine iznose 528,89 KM, što je za 12,04 KM ili za 2,3 odsto više u odnosu na septembar, kada su iznosili 516,85 KM.

Posmatrajući po sjedištima kantona, za potrošačku korpu je u oktobru ove godine najviše trebalo izdvojiti u Širokom Brijegu 582,59 KM, zatim u Mostaru 563,97 KM, Livnu 549,77 KM, a najjeftinija je bila u Goraždu 487,27 KM.

Potrošačku korpu potrebnih proizvoda čine najvažnije životne namirnice, koja po sadržaju i količinama predstavlja minimum potreba za obnavljanje energije koja se potroši radom, a koju su izračunali stručnjaci za ishranu.

Kaizen kao izazov

Privredna/Gospodarska komora FBiH, u svom bibliotečkom fondu, ima publikaciju "KAIZEN - Transformiranje operacija u strategijski konkurentsku prednost" (Transforming Operations into a Strategic Competitive Advantage). Predstavljamo osnovnu filozofiju Kaizena iz ove publikacije, kao koristan tekst za menadžere, a koju je, sa japanskog na engleski jezik, preveo slovenački autor Anton Horžan.

DEFINICIJA KAIZEN-a

Kaizen je jednostavna fraza koja može značiti različito, pa unutar konteksta organizacione promjene i menadžmenta, interpretacije KAIZEN-a obično upućuju na "masovno uključenje" i "neprekidan napredak malih razmjera".

Imai Massaki je zaslužan za uvođenje termina kaizen sa publikacijom svoje prve knjige "Kaizen:

Ključ konkurentskog uspjeha Japana" iz 1986. godine. Primijećeno je da je Kaizen glavni pokretač konkurentске prednosti u dugoročnoj perspektivi (Boer et al, 2000.). Ohno (Ohno, 1998.), glavni Toyotin arhitekt pisao je o Kaizenu, ali nije spominjao sam termin Kaizen. Imai, 1986. godine, raspravlja o Kaizenu, pod kojim misli na stalni napredak koji uključuje svakog. Imai kaže da je suština japanskih pristupa kao što su TQM, krugovi kvaliteta i tačno na vrijeme, Kaizen: stalni napredak.

Kaizen je sveobuhvatan koncept za većinu isključivo japanskih postupaka; vrsta kolektivnog termina koji obuhvata veliki broj metoda koje se koriste u japanskim kompanijama s ciljem napretka u proizvodnji.

Postupci na koje upućuje Imai uključuju orijentaciju ka kupcu, najkvalitetniji menadžment, robotiku, kvalitetnu kontrolu krugova, preporuku sheme, automatizaciju, disciplinu

na radnom mjestu, potpuno produktivno održavanje, kvalitetni napredak, "tačno na vrijeme", bez defekata, aktivnost u malim grupama, kooperativne radno-menadžmentske odnose i napredak u produktivnosti.

Prema Harringtonu (Harringtonu, 1995.): "Sve organizacije trebaju stalni napredak i prodoran napredak. Kada se kombiniraju prodoran i stalan napredak, Harrington zaključuje, bazirano na empirijskom dokazu, da je Kaizen glavna pokretačka sila iza svakog pokušaja napretka. Prodorni napredak služi kao "odskočna daska" za nekoliko kritičnih procesa.

Nadalje, Brown (1997.) ističe da iskustvo mnogih firmi pokazuje, u praksi, da stalna promjena i stalna inovacija produkta predstavlja kritičan faktor u njihovom uspjehu.

Na Kaizen se upućuje kao na jedan od tri fundamentalna principa: TQM, orijentacija ka kupcu i procesna orijentacija (Hilland Wilkinson, 1995.).

Berger je demonstrirao blisku vezu između Kaizena i TQM, ali zaključuje da Kaizen treba s pravom biti smatran generalnom razvojnom perspektivom, primjenljivom bez ili sa

KAIZEN KIŠOBRAN

- Orijentacija ka potrošačima
- TQM (Total quality management)
- Robotika
- QC krugovi
- Sistem preporuka
- Automatizacija
- Disciplina na radnom mjestu
- TPM (ukupno proizvodno održavanje)

- Kanban
- Unapređenje kvaliteta
- Just-in-time
- Nula efekat
- Aktivnost malih grupa
- Saradnja radnik-menadžment
- Razvoj novih proizvoda

kontekstom TQM. Svakako, TQM je samo jedan od nekoliko puteva kojima se upućuju kompanije da bi stigle u Kaizen.

Da bi se postigao kvalitetan napredak, kao faktor od vitalnog značaja, pominje se obrazovanje osoblja. Obrazovanje osoblja predstavlja jezgru kvalitetnog napretka (Slack et al, 2001). Ovakvo stajalište korespondira Imaievom, u tvrdnji da kvalitet započinje i završava sa obrazovanjem.

U 90-tim Kaizen je redefiniran u "Proces fokusirane i stalno napredujuće inovacije unutar cijele kompanije", koji prolazi kroz različite stadije ili nivoe, zahvaljujući progresivnoj apsorpciji (Bessant i Caffyn, 1997).

Slično tome, narednu definiciju opisuje Kaizen kao planiran, organiziran i sistematski proces napretka i porasta u cijeloj kompaniji, uz zastupljenost promjena postojećih pos-

tupaka u cilju napretka proizvodnje u kompaniji. (Boer et al, 2000).

Uskoro neke kompanije koje znanje vide kao temelj konkurencije su počele da primjenjuju i razvijaju "učenje organizacije", povećavajući uključivanje u inovativno rješavanje problema (Bessant i Caffyn, 1997.).

SAŽETAK DEFINICIJA

Mnogi posmatrači smatraju da je Kaizen filozofija stalnog napretka koji uključuje svakog, od glavnih menadžera do radnika najnižeg nivoa koji je pojedinačno najvažniji element. Jedan komentator u svojoj deskripciji Kaizena razlikuje japanski ka procesu orijentiran način mišljenja od zapadnog pogleda orijentiranog ka inovaciji i proizvodu. U praksi, Kaizen je sistem prenošenja ideja prema gore i dole u hijerarhiji kompanije; svako se ohrabruje da traži i

koristi nove mogućnosti i institucionalne prepreke protoku informacija su onemogućene. Ponašanje u skladu s Kaizenom pomaže da se objasni zašto su japanske firme tako vješte u primjeni novih tehnologija, čak i ako nisu njihov izumitelj. Firme koje se vode Kaizenom ne pate od "nije izumljeno ovdje" sindroma. Logika Kaizena je da vrši prodor rezultata ne iz masivne reorganizacije investirajućih projekata velikih razmjera nego iz kumulativnih efekata uspješnih unapređenja u porastu, kako to pokazuje i Kaizen kišobran (na slici).

Dakle, Kaizen treba razumjeti kao dugoročni strateški proces, te kao pomoć menadžerima pri odabiru uspješnog strateškog puta u razvoju kompanije.

Više informacija možete naći:
www.kaizen.com

Pripremila:
mr Nafija ŠEHIĆ - MUŠIĆ

Radionica projekta EU VET 3 u BiH

"Identifikacija stručnih kvalifikacija"

Kao jedna od aktivnosti u okviru projekta, za članove radnih grupa 1. novembra održana je radionica "Identifikacija stručnih kvalifikacija". Učesnicima je prezentiran ukupni dugoročni cilj ove aktivnosti, a to je osiguranje kvalificiranih, kompetentnih i zapošljivih VET svršenih učenika kako bi se podržao razvoj preduzeća i povećala njihova konkurentnost

Za zemlje u tranziciji kao što je BiH ne postoji opšta metoda za predviđanje potreba rada. Rezultati istraživanja tržišta vezani za planiranje obrazovanja zavise od pretpostavke istražitelja i kvaliteta njihove mreže informacija. Koncept utvrđivanja budućih potreba za radnom snagom usmjeren je na cilj razvijanja nastavnih planova i programa baziranih na potrebama privrede za odabrana VET zanimanja. Osnovno sredstvo za to je pomenuta procjena stručnih kvalifikacija, odnosno sistematsko ispitivanje procesa rada s ciljem utvrđivanja komponenti procesa, znanja i vještina

potrebnih za efektivno izvršavanje procesa rada.

Stručne kvalifikacije, kao i ishodi učenja moraju biti izrađeni u skladu s uslovima datim u Nacionalnom kvalifikacijskom okviru NQF, koji je za svaku zemlju opšti set odredaba i struktura kojima se definišu sve kvalifikacije na svim nivoima u zemlji. Projekat EU VET 3 ima za zadatak pružanje podrške odgovarajućim državnim tijelima BiH u razvijanju vlastitog NQF. Kako je konačan cilj BiH integracija u evropske strukture, za razvoj NQF-a, važno je uzeti u obzir Evropski kvalifikacijski okvir EQF. EQF

predstavlja set pravila i principa uspostavljenih od Vijeća Evrope iz 2006. godine i u primjeni je u zemljama članicama EU.

Projekat EU VET 3 trenutno se nalazi u fazi istraživanja tržišta rada za pet porodica zanimanja. U predstojećem periodu, projekat će se baviti modernizacijom nastavnih planova i programa zanimanja u odabranim sektorima privrede u BiH. Članovi radnih grupa, odnosno predstavnici društvenih partnera projekta, uključeni su u identifikiranje potreba tržišta rada. Na osnovu rezultata istraživanja tržišta rada, uputa iz domena nauke i međunarodnih trendova, izradiće se konačna lista znanja, vještina i kompetencija za svako ispitano zanimanje. Tim projekta i društveni partneri će se, također, usaglasiti o planu dostavljanja rezultata relevantnim ustanovama vezano za obrazovanje, upravljanje i tržište rada.

L. SADIKOVIĆ

U EU novi propisi od 2009.

Organska poljoprivreda generator zdravog života

Napretkom hemijske industrije stvorena je zavisnost poljoprivrede od skupih zaštitnih sredstava i na izgled veoma efikasnih vještačkih đubriva. Hemijska industrija je obezbijedila ogroman profit, izgubili su sitni poljoprivrednici, potrošači i zdrava životna sredina

Potrošači sada imaju jeftino voće i povrće, ali sa manje minerala i vitamina i veliki izbor vještačkih dodataka hrani koji nadoknađuju nedostatak mikroelemenata neophodnih za funkcionisanje čovjekovog organizma.

O zagađenoj životnoj sredini teško je i govoriti. Dovoljno je upozoriti na činjenicu da se sada voda kupuje u prodavnici.

Da li se isplati jesti jeftinu, na izgled vrlo lijepu, ali slabijeg kvaliteta hranu, kupovati vodu sa još malo nezagađenih izvora i skupe mineralne vitaminske preparate i lijekove kako bi se sačuvalo narušeno zdravlje? Na duži period se svakako više isplati prelazak na organsku poljoprivredu.

Organskoj poljoprivredi odgovaraju mali posjedi, ona ne zagađuje životnu sredinu i čuva ljudsko zdravlje. Ona nije skupa, jer kupujući poljoprivredne proizvode iz organske poljoprivrede kupuje se sve što organizam traži, čistu vodu i zdravu životnu sredinu.

Daleko se više isplati udružiti sa prirodom nego ići protiv nje. Poljoprivredni posjedi nisu dovoljno veliki da bi se razvila intenzivna poljoprivreda, ali su idealni da se održivo koriste i da pojačaju prirodne cikluse.

Nije jednostavno proizvesti i sačuvati plodove bez upotrebe hemijskih sredstava, ali na malom posjedu proizvođač ima vremena da se bavi svakom biljkom i iz nje izvuče najbolje. Na malom posjedu poljoprivrednik koristi sav biorazgradivi

materijal za svoje potrebe, ništa se ne baca, a malo se troši na skupe inpute, tako da proizvodnja košta isto ili manje od konvencionalne. Tako dobijeni proizvodi su skuplji i daleko biološki vrijedniji. Pažljivo se čuva dobro sjeme, poštuje biodiverzitet i planira svaka sadnja.

Vremenom zemlja održava plodnost i može se koristiti kroz generacije. Postoje štetočine protiv kojih se treba boriti, ali ih ne treba istrijebiti, jer su i one dio prirodnog ciklusa. Biološka kontrola drži broj štetočina na minimalnom nivou i održava prirodnu ravnotežu. Nasuprot tome, pesticidi uništavaju sve štetočine u prvom trenutku, a preostale čine otpornim na dati otrov tako da se stvara nova generacija otpornih i jedinih štetočina koje sada nemaju prirodne neprijatelje. Tako mogu da se neograničeno razmnožavaju do sljedećeg jačeg otrova, koji će ih napraviti još otpornijim i tako ukруг.

Organska poljoprivreda se trudi da održi prirodnu ravnotežu i da pospješi već postojeće prirodne procese. Zemlja oko biljaka se pokriva biljnom masom koja ne dozvoljava da se isuši zemlja, a smanjuje se količina korova. Sade se biljke koje odgovaraju podneblju i kvalitetu zemljišta. Poštuje se plodored, pa se zemlja ne iscrpljuje. Sade se biljne vrste koje pomažu međusobni razvoj. Na malom posjedu poljoprivrednik stalno posmatra svoju baštu i lako uočava prijetnju tako da praktično nijedna štetočina ne može da se nekontrolisano razmnoži. Sada uve-

liko postoje i organska sredstva zaštite koja se koriste kao posljednje sredstvo odbrane.

Brdsko-planinski predjeli BiH, koji su najsiromašniji dijelovi države, uz organizovanu organsku poljoprivrednu proizvodnju, mogu da postanu generatori zdravog života i kvalitetne hrane. Veliki gradovi u BiH imaju dovoljno stanovnika "pod stresom", koji su svoje zdravlje unovčili, pa sad vape da za taj novac prirodno povrate svoje zdravlje. Njima bi svakako priiao seoski turizam kao antistresni program, a kući bi mogli da donesu suho voće i kvalitetnu zimnicu. Nijedan turista ne želi da vidi domaćina sa prskalicom i gasmaskom u polju, a poslije da hranu od plodova sa tog polja ima na svojoj trpezi. Većina gradskih domaćica bi željela da za svoju porodicu na trpezi ima povrće sa onog dijela njive koji proizvođač ne prska i ostavlja za svoju djecu. Proizvodi organske poljoprivrede su prepoznatljivi i cijenjeni. Rad seljaka koji se odluči za takvu poljoprivredu istinski se poštuje u svijetu.

Ne postoji nijedna grana poljoprivrede koja se tako brzo razvija kao organska. U svijetu je potražnja daleko veća od proizvodnje.

Organski poljoprivrednici uglavnom rade za poznatog kupca. Potrošač cijeni svog poljoprivrednika koji za njega i njegovu porodicu brižno proizvodi hranu koja ima i miris i ukus. Zahvalnost za proizvedenu zdravu hranu povratila bi značaj i poštovanje za seljaka ovih podneblja. On dobro zna da se od poljoprivrede teško živi, ali treba da shvati da se sa organskom proizvodnjom može živjeti mnogo bolje.

Evropska komisija je usvojila prijedlog nove regulative za organsku proizvodnju 21. decembra 2005. godine. Postojeći propisi će biti zamijenjeni novim, pojednostavljenim, koji će biti transparentniji:

- postojeća regulativa će biti zamijenjena novom koja će stupiti na snagu 2009. godine;

- regulativa neće biti samo regulativa koja se odnosi na "obilježavanja - labelling - organskih proizvoda", već će biti jasno definisani ciljevi, principi i osnova obilježavanja, kontrole, uvoza, izvoza i pravila proizvodnje;

- prijedlog za određene regulative obezbjeđuje izvjesnu fleksibilnost, što znači da će pod jasno definisanim okolnostima biti moguća manja ograničenja u proizvodnji;

- pravila proizvodnje, etiketiranja, kontrole i uvoza su u potpunosti prepravljena;

- akvakultura će, takođe, biti obuhvaćena ovom regulativom;

- 70% zakonskih odredaba koje se odnose na obilježavanja neće se više primjenjivati;

- upotreba loga EU neće biti obavezujuća, već će obilježavanje proizvoda koji su proizvedeni u

Evropskoj uniji biti obavezujuće samo sa natpisom EU-ORGANIC;

- za uvoz proizvoda, procjena vrijednosti će biti bazirana na Codex Alimentarius EU regulativi;

- od 2007. pristup pojedinih proizvoda na tržište EU biće garantovan, ili na osnovu usklađenosti sa standardima EU ili na osnovu ekvivalentnih zaštita koje certificiraju kontrolna tijela koja imaju ovlaštenja od Komisije (što znači da će biti potreban mehanizam saglasnosti za certifikaciona tijela zemalja trećeg svijeta);

- kontrolne mjere će biti zadržane samo u smislu da se odnose na zajednički okvir Regulative No 882/2004 koja se odnosi na kontrolu hrane, što znači da će organska inspekcija biti pripojena regularnoj inspekciji za hranu. U BiH ovo će izazvati velike promjene u sistemu inspekcije i certificiranja.

Predloženo je da nova regulativa počne sa primjenom 1. januara 2009. godine.

Uvođenje organske poljoprivrede u naša sela bez podrške vlade je teško. Država mora da prepozna da je daleko jeftinije spriječiti da nam se zagađenje useli u njive, nego da ih poslije revitalizuje skupim mjerama.

Naravno, treba mnogo ulagati u ekološku poljoprivredu, jer preći u organsku i uspostaviti standarde je teško. Pored klasičnih subvencija koje više nisu tako popularne u EU, proizvođači dobijaju razne druge vidove pomoći za očuvanje biodiverziteta, genetskih resursa, životne sredine, starih zanata i slično. U EU postoje različite vrste podrške za organsku poljoprivredu. Vlade podržavaju proizvođače koji se bave organskom poljoprivredom davanjem besplatnih savjeta onima koji žele time da se bave. Vlade pojedinih država sve više ulažu u istraživanja u organskoj poljoprivredi.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ

***Uz najbolje želje za
nastupajuće blagdane
Privredna/Gospodarska
komora FBiH želi Vam
sretnu i uspješnu
Novu 2008. godinu***